Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Kasteelstraat 11
(Oudenaarde, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2019E286
September 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Aaron Willaert, Bart Bot

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1 Resultaten van het bureauonderzoek 7

1.1 Administratieve gegevens 7
1.2 Onderzoeksopdracht 9

1.2.1 Doelstelling 9
1.2.2 Onderzoeksvragen 9
1.2.3 Juridische context 9
1.2.4 Randvoorwaarden 9
1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein 10

1.3 Werkwijze en strategie 11

1.3.1 Methode 11
1.3.2 Fysisch geografische situatie 11
1.3.3 Historische context en bekende archeologie 11
1.3.4 Archeologische indicatoren 11
1.3.5 Verstoringshistoriek 12
1.3.6 Introductie tot het projectgebied 13

1.3.6.1 Ruimtelijke situering 13
1.3.6.2 Geplande werken 14

1.4 Assessmentrapport 19

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie 19

1.4.1.1 Landschappelijke situering 20
1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie 25
1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie 26
1.4.1.4 Bodemvormingsprocessen 27

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis 28

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden 28
1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen 35
1.4.2.3 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen 35
1.4.2.4 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen 38
1.4.2.5 Huidige gebruik en verstoringen 44

1.5 Synthese 47

2 Bibliografie 48

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....13
Figuur 4: Te slopen bebouwing weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt). 14
Figuur 5: Syntheseplan geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....16
Figuur 6: Inplantingsplan gelijkvloers (bron: opdrachtgever).....17
Figuur 7: Inplantingsplan funderingen en rioleringen (bron: opdrachtgever). 18
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt). 20
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt). 21
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt). 22
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt). 23
Figuur 12: Hoogteverloop, W-O (Bron: Geopunt). 23
Figuur 13: Hoogteverloop, N-Z (Bron: Geopunt).....24
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..25
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). .26
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....27
Figuur 17: Aanduiding van de verschillende sleuven op de hoek van de Kasteelstraat en de Margaretha van Parmastraat (Bron: Ameels, V. 2007: p.18). 28
Figuur 18: Het blootleggen van de torenfundering in 2007 (Bron: Ameels, V. 2007: p.33)....30
Figuur 19: Insnijding kasteelgracht (Bron: Ameels, V. 2007: p.36). 31
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op een reconstructietekening van het kasteel door J. Moens (Bron: Ameels, V. 2007, p.40).....31
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 met aanduiding van de CAI-polygonen (Bron: Geopunt).....32
Figuur 22: Algemene situeringskaart van Oudenaarde naar Van Deventer, 16de eeuw , projectgebied bij benadering aangeduid met rode contour. (Bron: Callebout, D., De Groote, K. & Ameels, V., 2012, p.22.).....36

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Deventerkaart, 1558 (Stadsarchief Oudenaarde) 38
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, 1641 (Stadsarchief Oudenaarde). 39
Figuur 25: Het Kasteel van Pamele, Vedastus Du Plouich, 1649 (Stadsarchief Oudenaarde).39
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de maquette van Nicolas de Nézot, 1748-1752 (Stadsarchief Oudenaarde).....40
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt). 40
Figuur 28: Schets van het kasteel van Pamele (vermoedelijk 18de-eeuws). 41
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op het plan van Desmares, 1820 (Stadsarchief Oudenaarde).....42
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt). 42
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....43
Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....44
Figuur 33: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....45
Figuur 34: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....45
Figuur 35: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....46
Figuur 36: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....46

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....19

1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Oudenaarde
	Deelgemeente	/
	Postcode	9700
	Adres	Kasteelstraat 11 9700 Oudenaarde
	Toponiem	Kasteelstraat 11
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X_{min} = 96289 Y_{min} = 170353 X_{max} = 96374 Y_{max} = 170411
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oudenaarde, Afdeling 1, Sectie B, nr. 779g Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Bart Bot (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

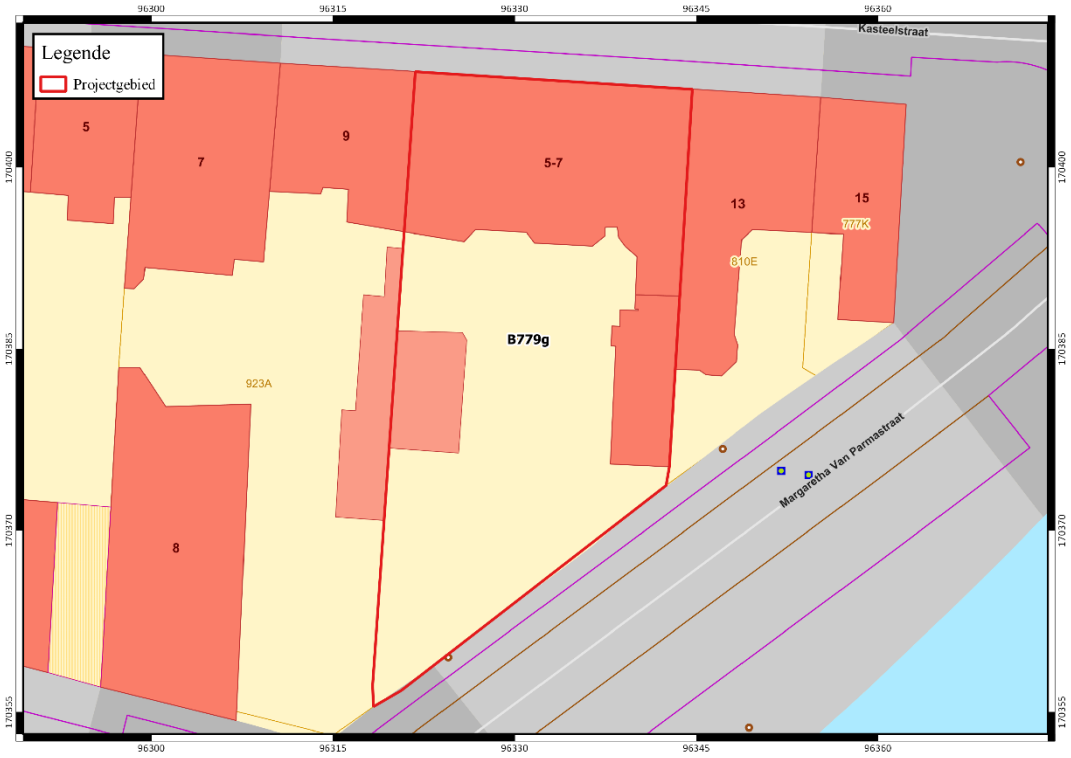

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

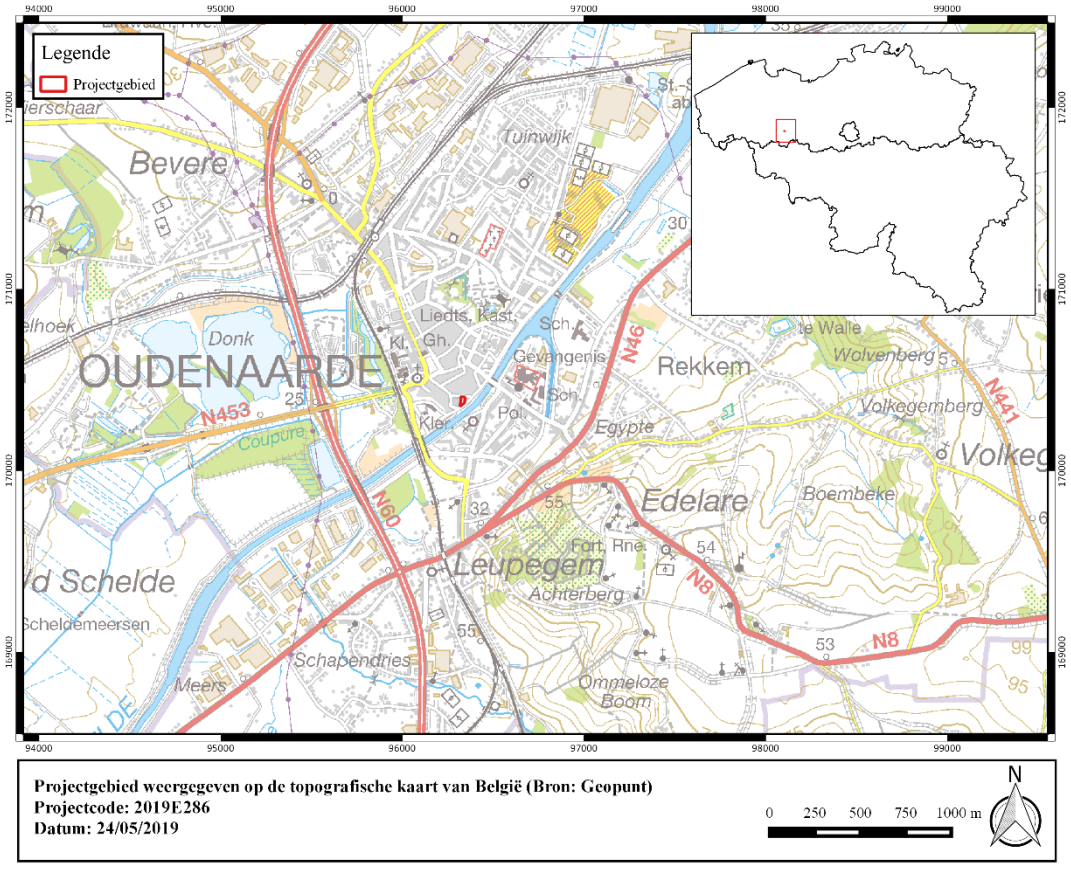

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Oudenaarde. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m^2 of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m^2 of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 990 m², de geplande werken hebben betrekking op een oppervlakte van ca. 455 m² vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Het terrein is op heden bebouwd en verhard. De verharde structuren dienen eerst verwijderd te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Oudenaarde Kasteelstraat werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed[1] geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

[1] https://cai.onroerenderfgoed.be/

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.[2]

[2] http://www.geopunt.be/

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen te Oudenaarde, in het zuiden van de provincie Oost-Vlaanderen. Het terrein grens ten noorden aan de Kasteelstraat en ten zuiden aan de Margaretha van Parmastraat. Precies ten zuiden van het plangebied stroomt de Bovenschelde. De stadskern (Markt) van Oudenaarde situeert zich ca. 300 meter ten noorden.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw appartementencomplex aan de Kasteelstraat te Oudenaarde. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 990 m². Van deze oppervlakte blijft ca. 535 m² integraal behouden. De bodemingreep heeft aldus betrekking op een zone van 455 m².

Vooreerst plant de opdrachtgever de sloop van een deel van het bestaande gebouwenbestand en de renovatie van een garage. De totale oppervlakte van de te slopen structuren bedraagt 6 m² Het te slopen gebouw is op heden niet onderkelderd.

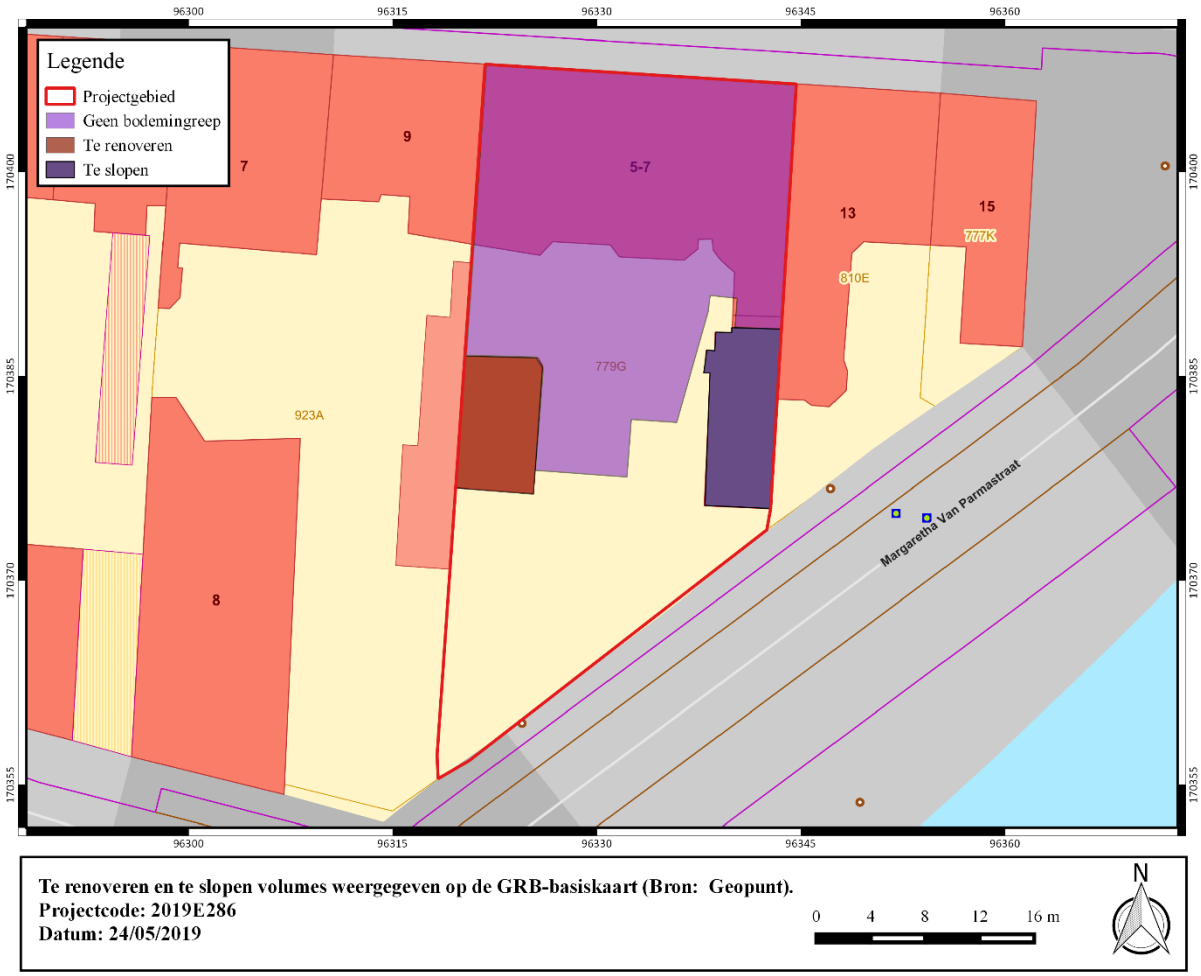

Figuur 4: Te slopen bebouwing weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Na de sloop van dit deel van het gebouwenbestand gaat de opdrachtgever over tot de inrichting van twee nieuwe appartementsgebouwen. Op heden loopt het terrein af in zuidelijke richting. Om de vloerplaten effen te krijgen zal dus een extra uitgraving nodig zijn. Een bestaande garage wordt gerenoveerd. De vloerplaat en muren blijven behouden. Deze renovatie impliceert dus geen uitgraving.

Nieuwbouw

De aanzet van de vloerfundering **voor de oostelijke nieuwbouw** zal zich situeren op een hoogte van 12.05 TAW. Op heden is deze zone van het terrein gelegen op een hoogte van 12.7 – 13.0 m TAW. Voor de vloerplaat dient dus met een uitgraving rekening gehouden te worden van ca. 65 cm - 95 cm onder het huidige maaiveld. Voor de sleuffunderingen zal de diepte van de uitgraving ca. 95 – 125 cm-mv het maaiveld betreffen. De liftput wordt aangelegd tot een diepte van ca. 11.49 m TAW. Deze zone ligt op heden op een hoogte van 12.77 m TAW. Voor de liftput wordt dus een uitgraving voorzien van 1,28 m-mv. De totale oppervlakte van deze oostelijke nieuwbouw bedraagt ca. 82 m².

De aanzet van de vloerfundering **voor de westelijke nieuwbouw** zal zich situeren op een hoogte van 11.17 m TAW. Deze zone van het terrein is op heden gelegen op een hoogte van ca. 12.6 m TAW in het noorden tot ca. 12.3 m TAW in het zuiden. Dit impliceert dat de uitgraving voor de westelijke nieuwbouw ca. 143 – 113 cm-mv zal bedragen voor de aanleg van de vloerplaat. Voor deze nieuwbouw zullen paalfunderingen worden gebruikt waarvan de diepte nog te bepalen is door ingenieursstudie. Binnen het gebouw wordt een lift aangelegd. Voor de liftput wordt een uitgraving voorzien van 210 cm-mv. De totale oppervlakte van deze westelijke nieuwbouw bedraagt ca. 140 m².

Putten en rioleringen

In functie van de geplande werken dient tevens nieuwe riolering aangelegd te worden. De putten in het zuidwestelijk deel van het terrein worden aangelegd tot een diepte van 9.81 m TAW. Gelet de huidige ligging van deze zone op ca. 12.2 m TAW zal voor de aanleg van deze putten een uitgraving nodig zijn van 239 cm-mv. Ook binnen het westelijk gebouw worden een aantal putten voorzien, deze zullen ook aangelegd worden tot een diepte van ca. 239 cm-mv. De putten ten zuiden van de oostelijke nieuwbouw worden aangelegd tot op een diepte van 9.91 m TAW. Gelet op de huidige hoogteligging (12.6 m TAW). Impliceert dit een uitgraving van 270 cm-mv.

De westelijke putten omvatten een afgraving over oppervlakte van ca. 10 m², de putten binnen de footprint van de westelijke nieuwbouw omvatten een afgraving over een oppervlakte van ca. 3 m² en de putten ten zuiden van de oostelijke nieuwbouw omvatten een afgraving over een oppervlakte van ca. 18 m².

De rioleringen binnen de footprint van de gebouwen zullen zich ca. 30 cm lager bevinden dan de aanzet van de vloerplaat. De rioleringen buiten de footprint van de gebouwen worden aangelegd tot een diepte van ca. 1,50 m-mv. Hiertoe dient een sleuf uitgegraven te worden met een breedte van ca. 40 cm.

Buitenaanleg

Over het overige deel van het terrein wordt nieuwe verharding en groenzone voorzien. Deze werken impliceren een bodemingreep van ca. 50 cm-mv.

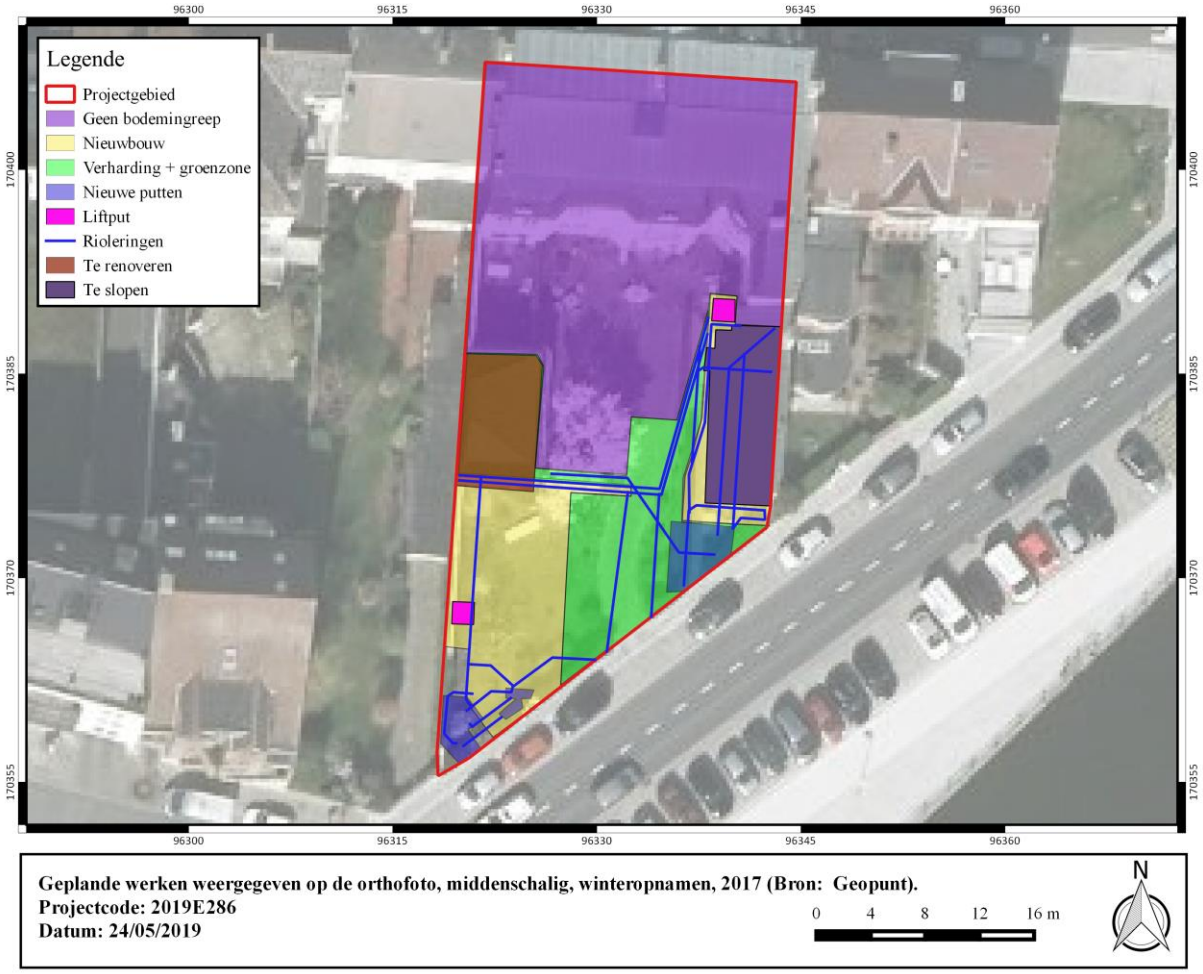

Figuur 5: Syntheseplan geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

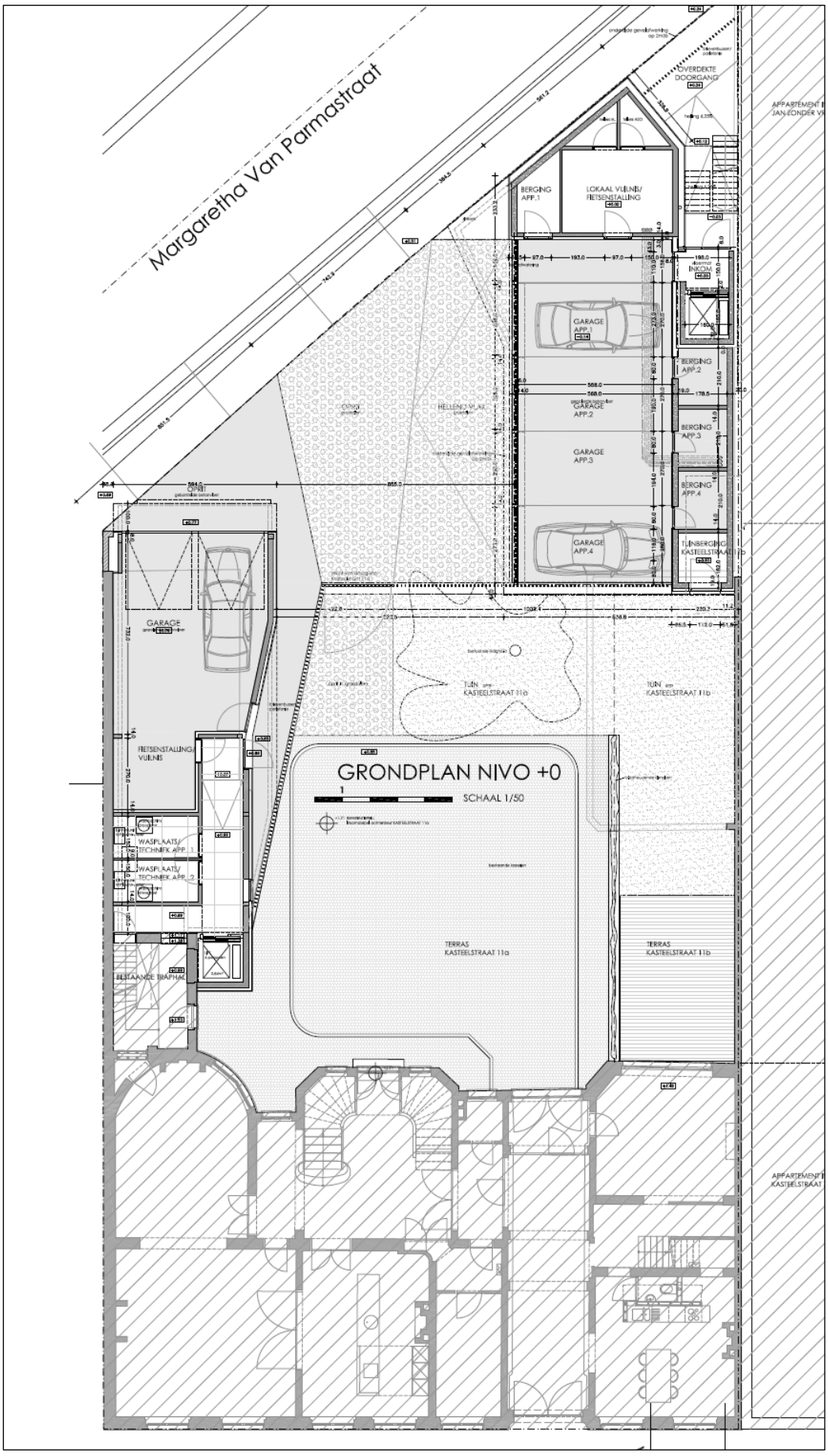

Figuur 6: Inplantingsplan gelijkvloers (bron: opdrachtgever).

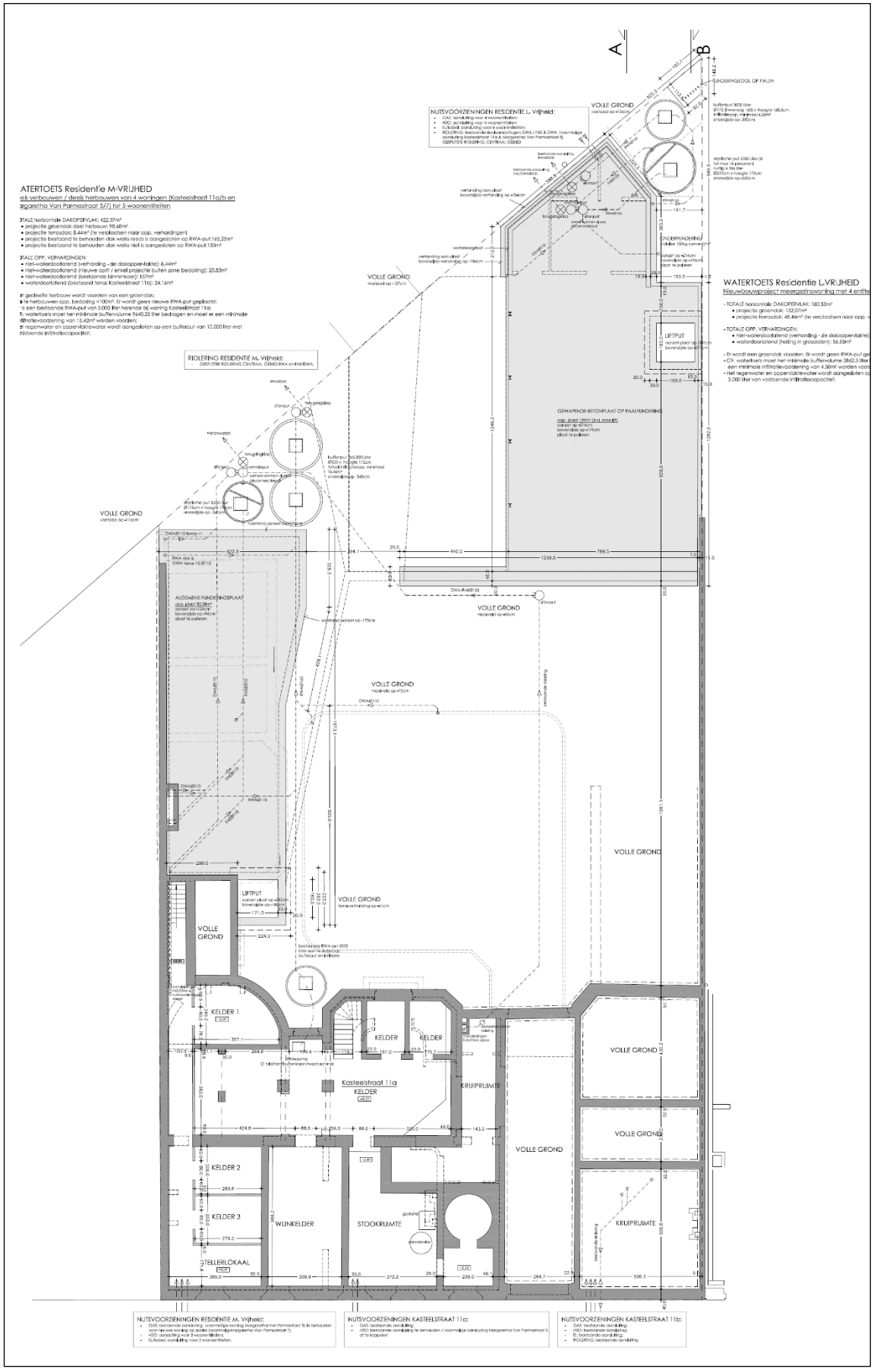

Figuur 7: Inplantingsplan funderingen en rioleringen (bron: opdrachtgever).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	***Informatie***
Landschappelijke situering	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Moen
Quartair	Type 3a
Bodemtypes	OB
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	12 – 13 m TAW
Hydrografie	Boven-Scheldebekken (deelbekken Scheldeheuvels)

1.4.1.1 Landschappelijke situering

Landschappelijk is het plangebied gelegen binnen stedelijke gebieden en havengebieden.

Het projectgebied is gelegen in het alluvium van de Schelde op een hoogte van ca. 12 – 13 m TAW. Het terrein kent een dalend verloop in zuidelijke richting. Aan de west- en oostzijde komen hoger gelegen zones voor.

Hydrografisch situeert het plangebied zich binnen het Boven-Scheldebekken (deelbekken Scheldeheuvels). Precies ten zuiden van het projectgebied loopt de gekanaliseerde Boven-Schelde.

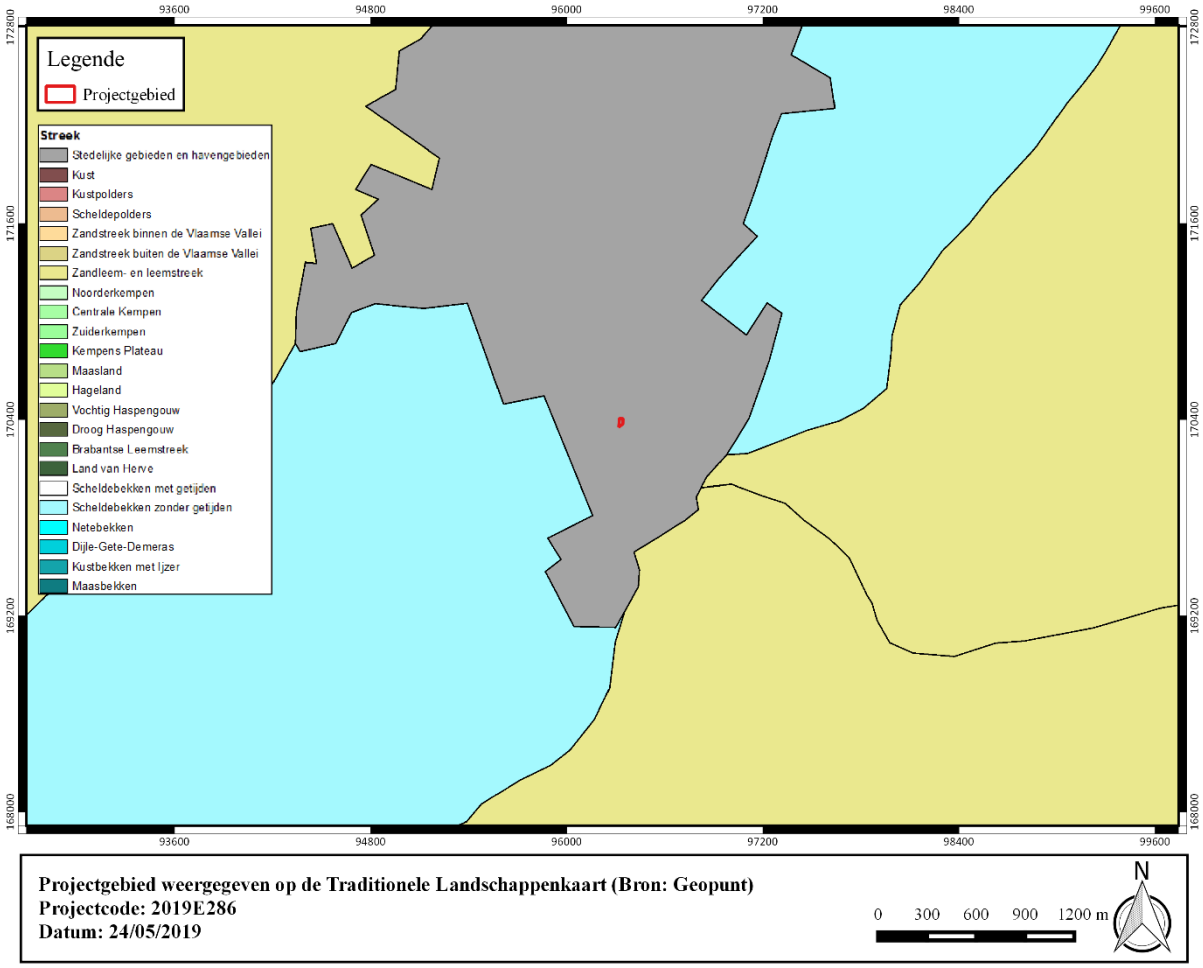

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

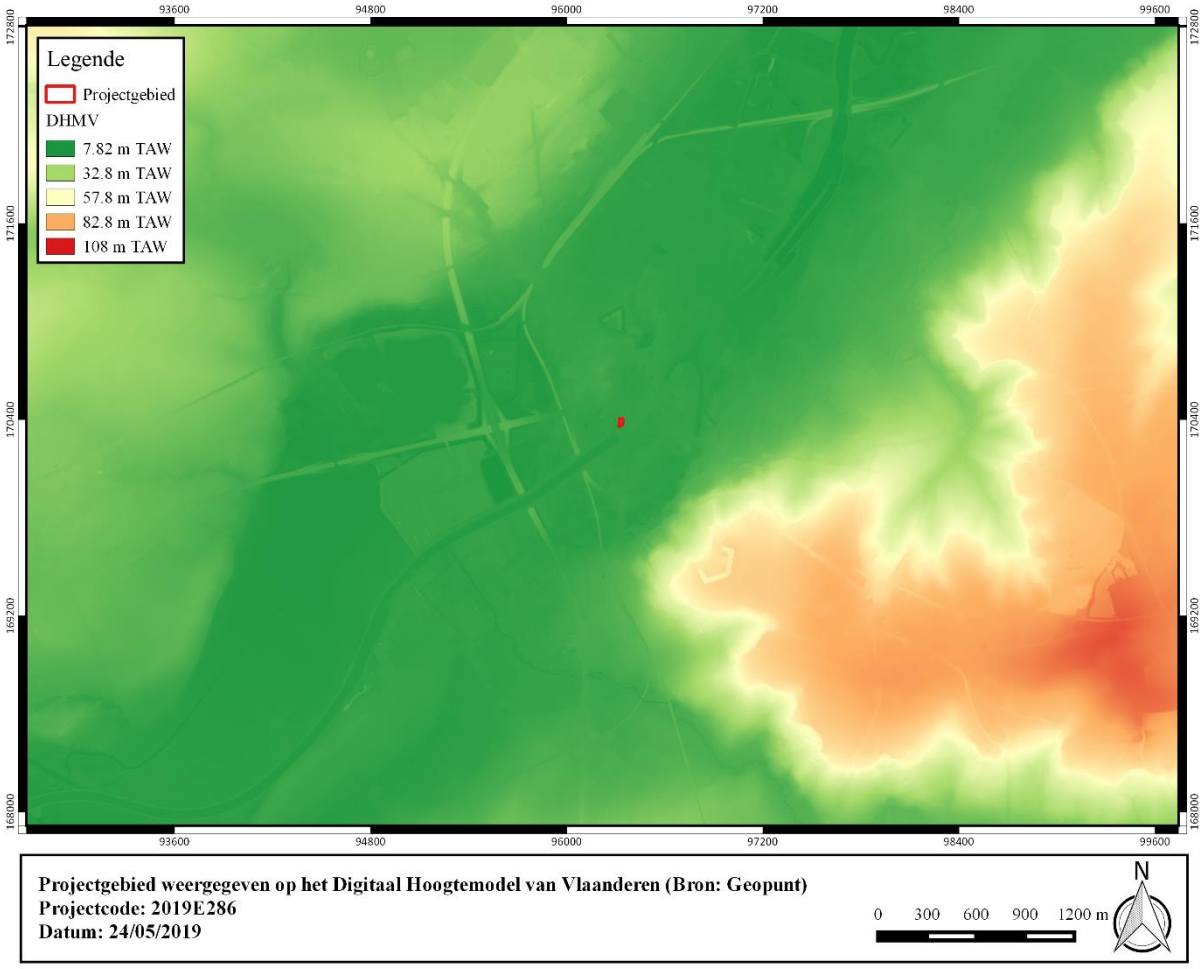

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

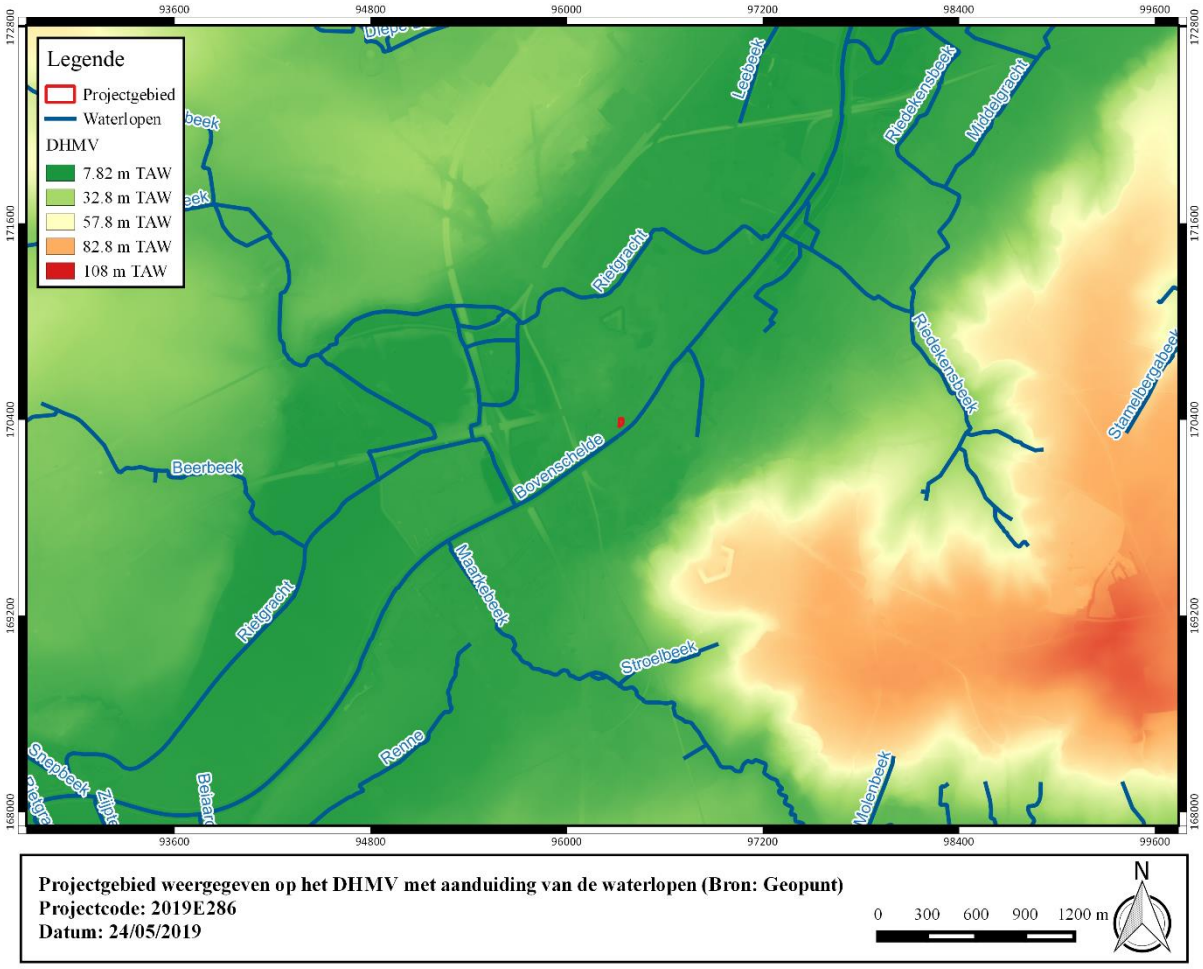

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

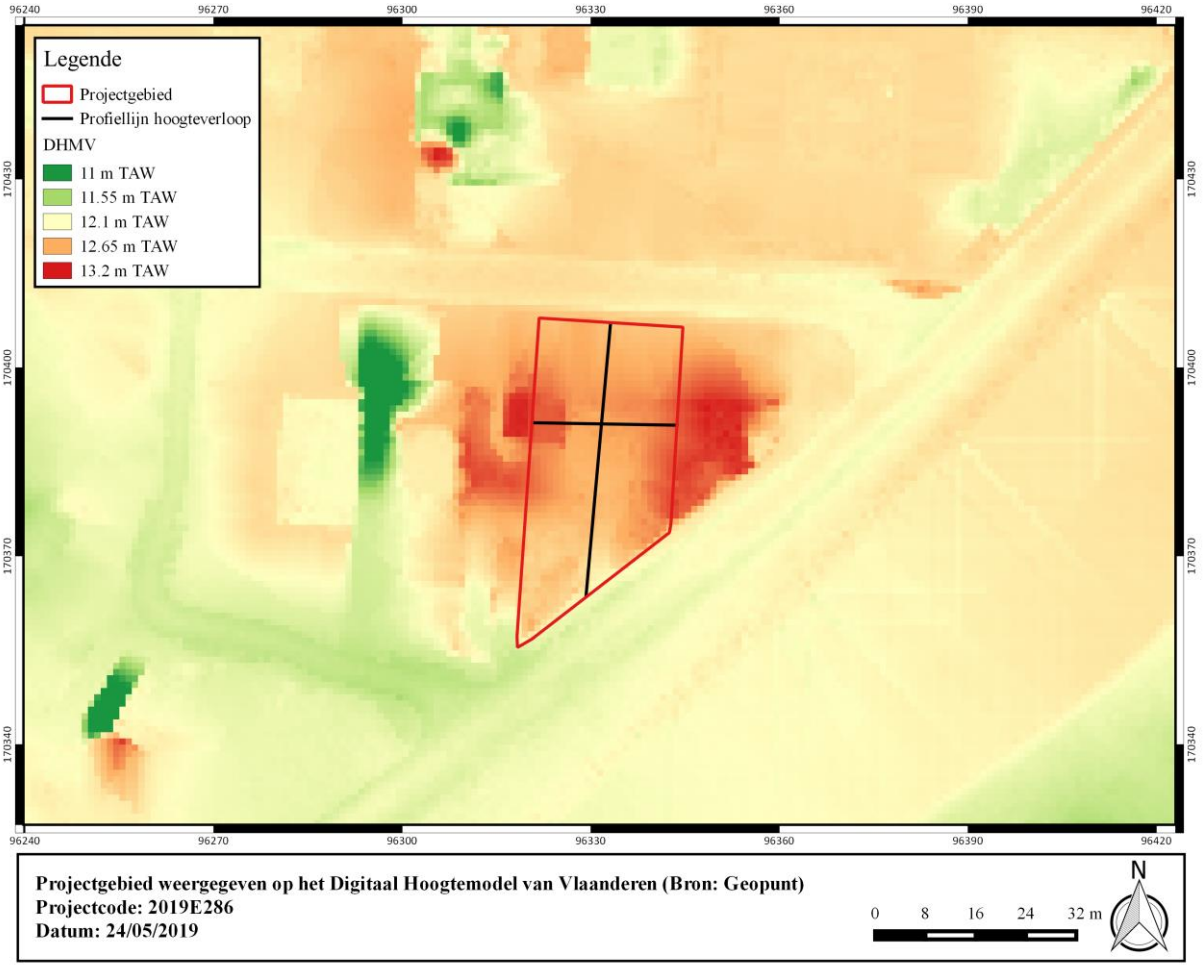

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

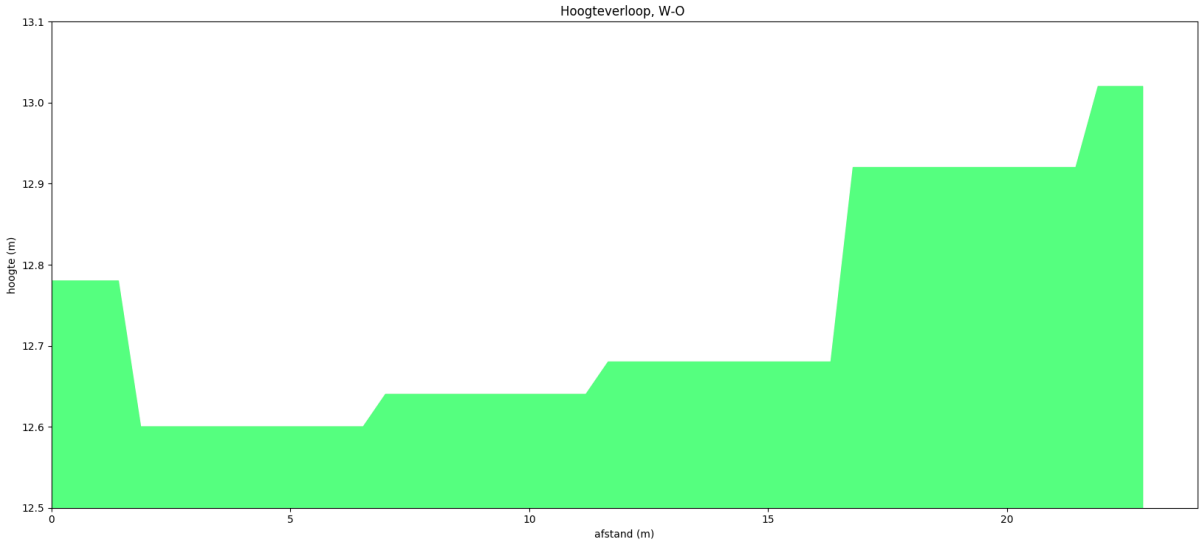

Figuur 12: Hoogteverloop, W-O (Bron: Geopunt).

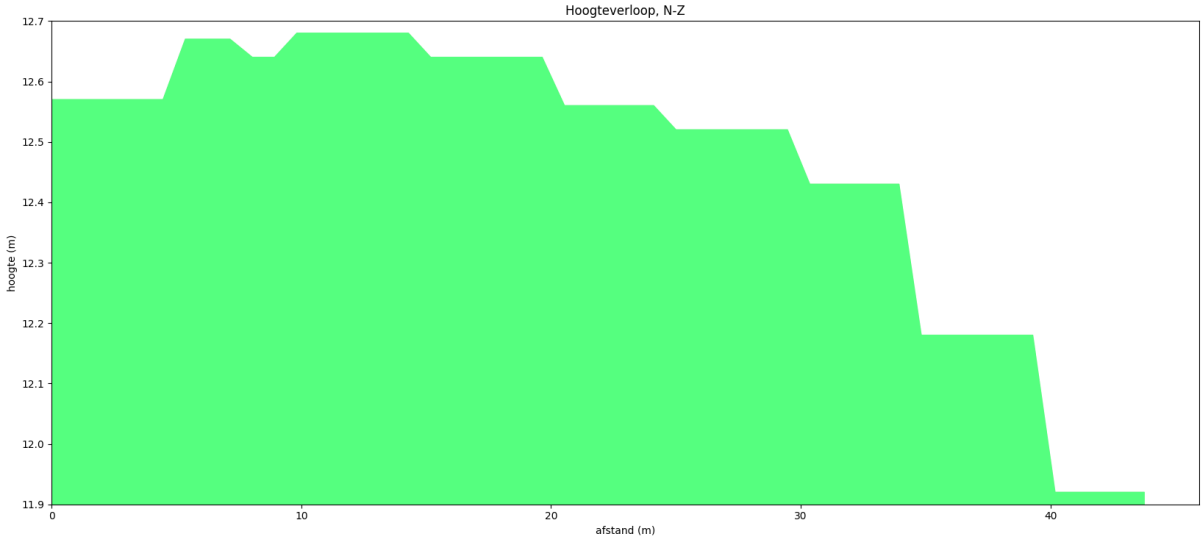

Figuur 13: Hoogteverloop, N-Z (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Moen**. Dit lid is deel van de Formatie van Kortrijk. Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

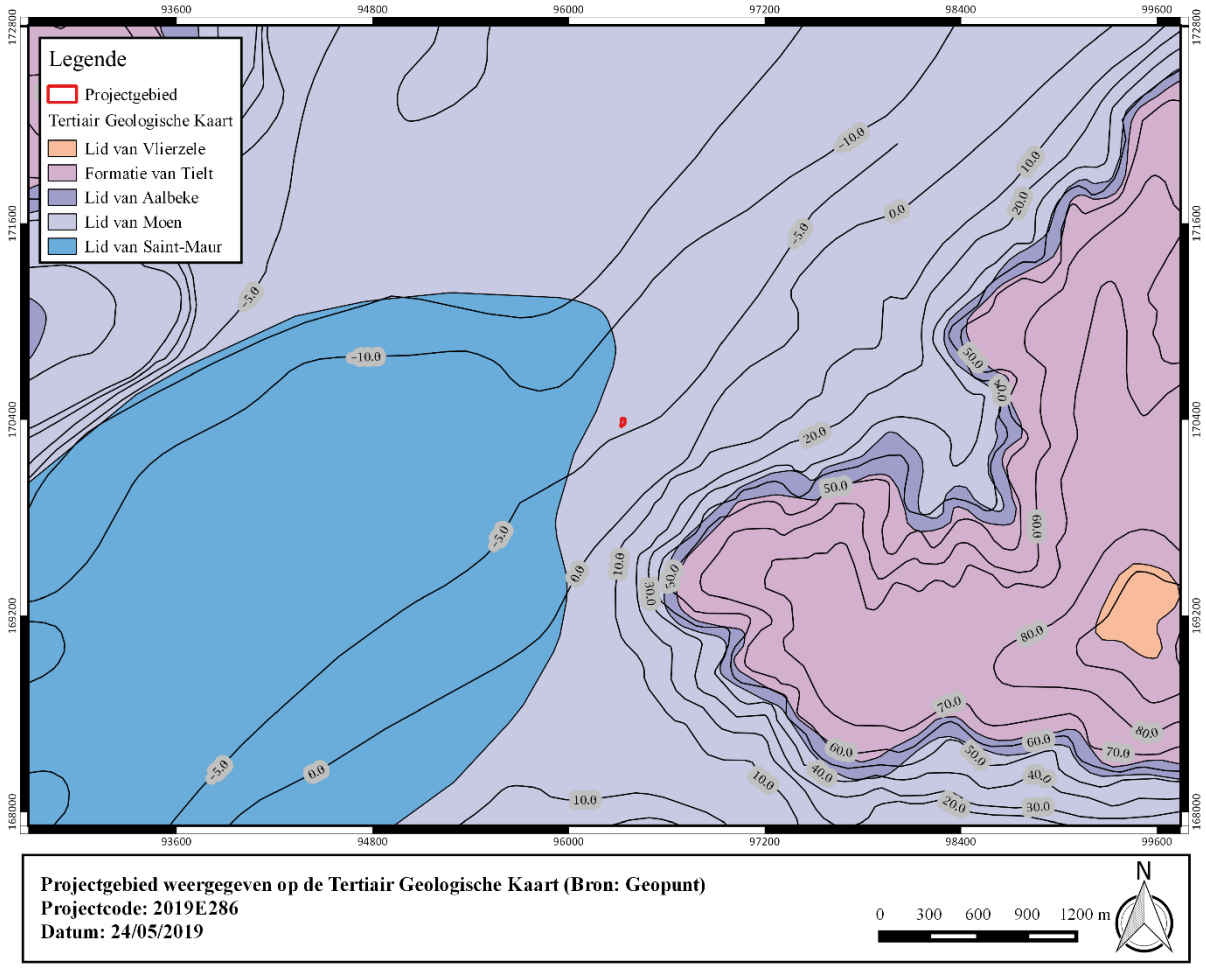

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 3a**. Dit bestaat uit een fluviatiele afzetting van het Weichseliaan als basis gevolgd door een eolisch afgezet pakket van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. De top bestaat uit een fluviatiele afzetting (organochemisch en perimarien incluis) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

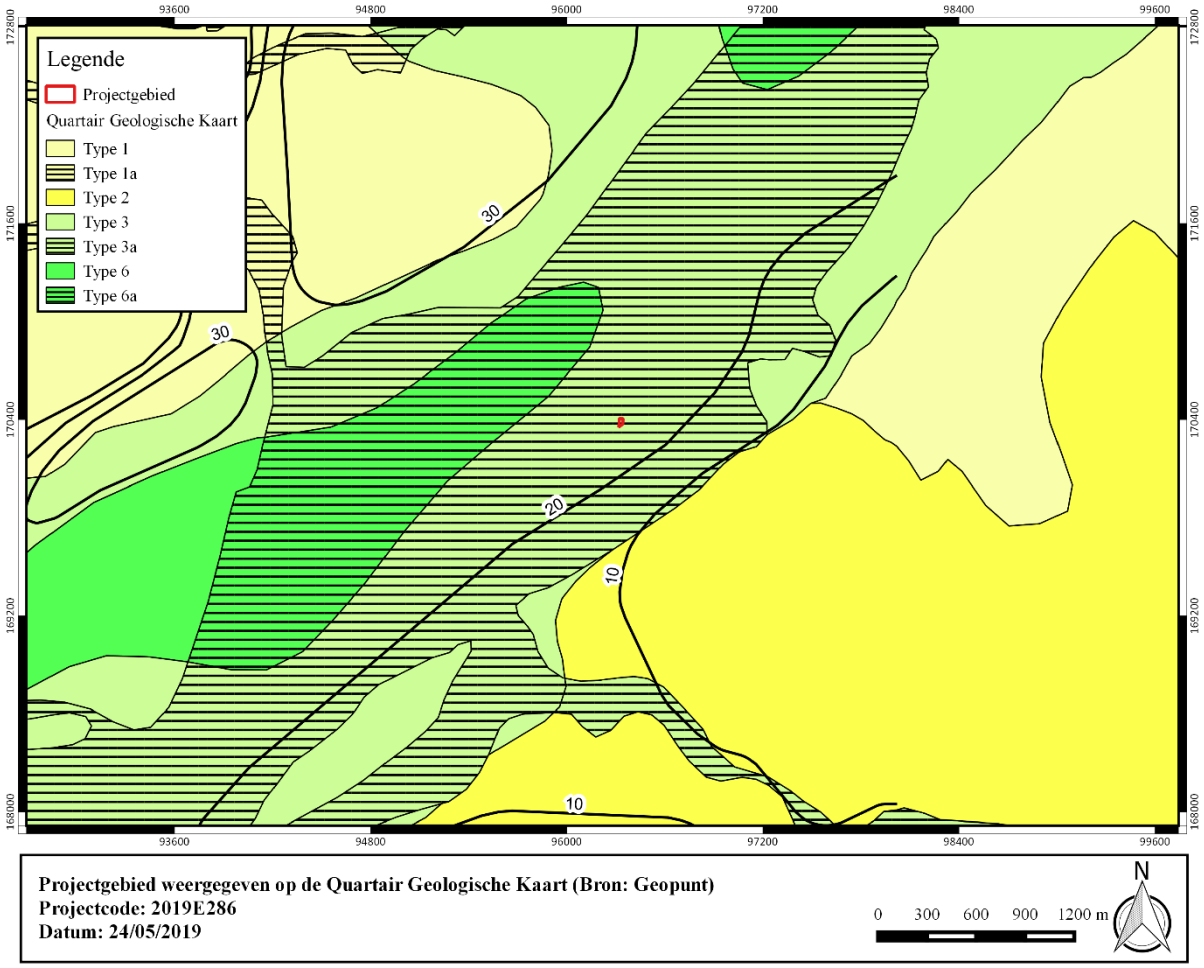

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodemvormingsprocessen

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

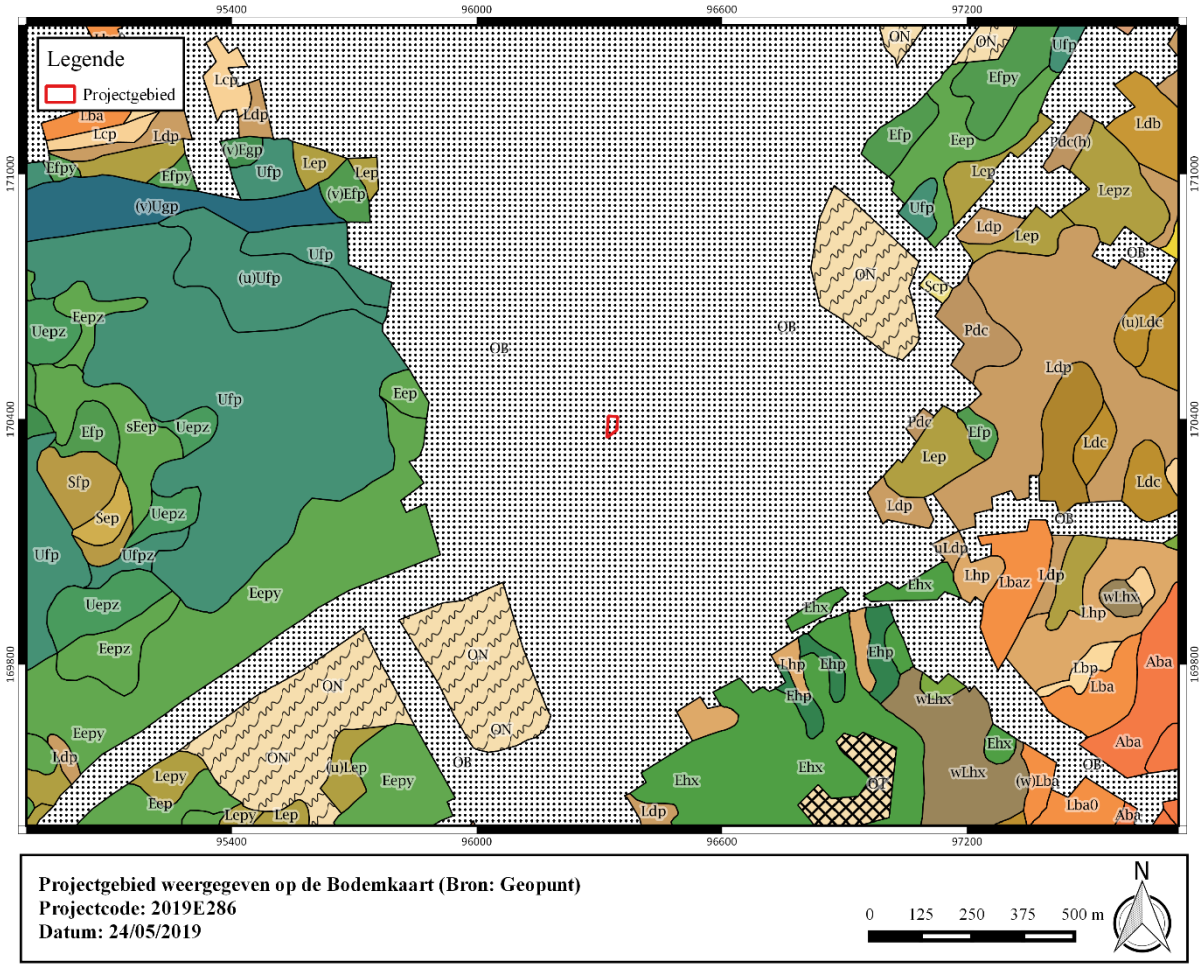

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Opgravingscampagne 2005 (CAI ID 150725) en 2007 (CAI ID 150730)

Naar aanleiding van twee nieuwbouwprojecten werd in 2005 en 2007 archeologische onderzoek uitgevoerd naar het kasteel van de heren van Pamele. In 2005 werd een onderzoek uitgevoerd op de hoek van de Margaretha Van Parmastraat en de Kasteelstraat. Gedurende de maanden augustus en september 2005 werd de fundering in Doornikse kalksteen van één van de uitspringende torens en een stukje van de afsluitende weermuur vrijgelegd. De bewaarde restanten van de torenfundering bevonden zich op 2 meter onder het huidige oppervlak. Sporen van vloerniveaus (op het kelderniveau na), van opstand of van het oorspronkelijke maaiveld ontbreken volledig.

In eerste instantie werden zes verkennende sleuven gegraven buiten de bestaande gebouwen. Vervolgens werd, na de afbraak van de gebouwen, een bijkomende sleuf gegraven en werd de uitgraving van de bestaande kelder en de uitgraving van de toekomstige kelder met liftschacht opgevolgd . Het ontbreken van bemaling en de hoge concentratie aan oppervlaktewater in het puinpakket in de omliggende gracht bemoeilijkten de werken enigszins.

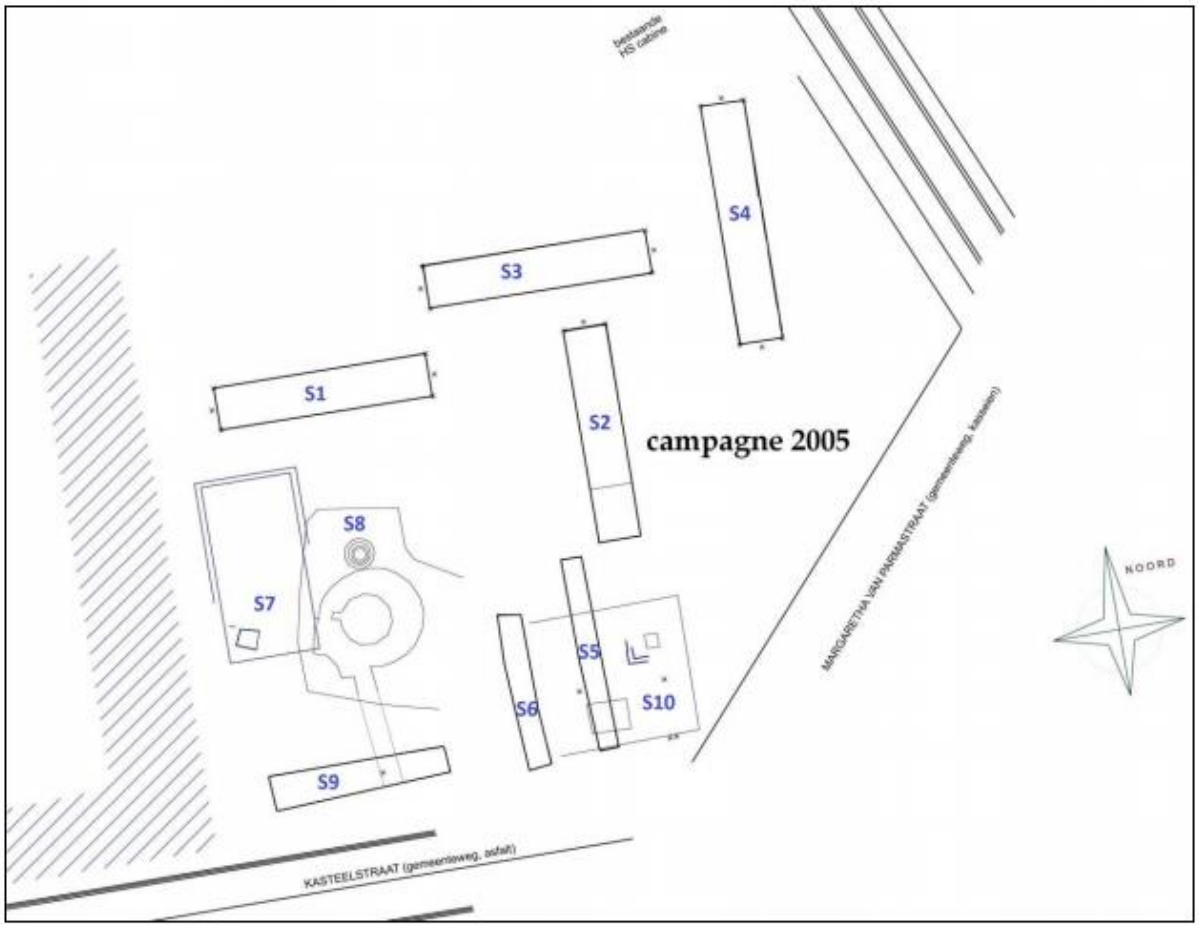

Figuur 17: Aanduiding van de verschillende sleuven op de hoek van de Kasteelstraat en de Margaretha van Parmastraat (Bron: Ameels, V. 2007: p.18).

In sleuf 8 werd een van de kasteeltorens aangetroffen. De torenfundering meet 10 meter in diameter (buitendiameter). De muurdikte is asymmetrisch en varieert van 2 meter aan de kasteelzijde tot 3 meter aan de grachtzijde. Binnenin de toren gebeurde de opbouw met regelmatig gekapte blokken uit Doornikse kalksteen, aan de buitenzijde door middel van grote platen in Doornikse kalksteen.

Het onderzoek in 2007 kaderde in het nieuwbouwproject op de hoek van de Kasteelstraat, Achterburg en Jan Zonder Vreesstraat. De bovenste niveaus bleken volledig verstoord door bouwactiviteiten in de 18e, 19e en 20e eeuw. Er werden een reeks ophogingen en constructieniveaus geregistreerd aan de binnenzijde van de kasteelmuur. De constructieniveaus, te linken aan de bouw van het kasteel, zijn duidelijk herkenbaar aan de vele Doornikse kalksteenschilfers en brokken die erin aangetroffen worden. Verder bevatten deze niveaus ook wat verspreid schervenmateriaal en dierlijk bot. De ceramiek bestaat voornamelijk uit grijs aardewerk, ondermeer kogelpotfragmenten. In beperktere mate worden hoogversierde en roodbeschilderde scherven aangetroffen. Tijdens de campagne van 2007 kon de zuidwest–torenfundering en de afsluitende muur van het kasteel vrijgelegd worden. De toren en muurfundering werden opgebouwd in zorgvuldig gekapte, grote Doornikse kalksteenblokken (Figuur 39 en 40). De toren heeft een diameter van zo'n 10 meter, de muren van de torenfundering zijn 2,50 meter breed. De fundering loopt door tot -4,40 m tov het huidig maaiveld aan de noordzijde van het terrein. Meer ten zuiden richting toren en ter hoogte van de steunberen gaat de fundering nog dieper en loopt deze door tot -5,50 m tov het huidige maaiveld. De steunberen kennen een trapsgewijze uitbouw.

Bij de uitgraving van de bouwput werd een deel van de gracht omheen het kasteel aangesneden. De gracht was zo'n 20 meter breed. Een volledige coupe maken op de kasteelgracht was niet haalbaar in het kader van de werken. Wel kon een kleine registratie gebeuren aan de buitenzijde van de gracht waaruit duidelijk werd dat de gracht verschillende fases kent. Aan de stadszijde bevond zich langsheen de gracht ook een muur opgetrokken in Doornikse kalksteen en baksteen.

Bij beide interventies op het terrein waren zowel oudere sporen als sporen van het laatmiddeleeuwse kasteel nog aanwezig. Gezien de beperkte oppervlakte is het nog niet mogelijk deze oudste sporen duidelijk te kaderen. Het kasteel is op basis van de stratigrafische info te dateren in de 13e eeuw. Vooral de funderingen van afsluitmuur en toren en de dieperliggende structuren als afvalputten, kelders en omliggende gracht zijn in beide zones goed bewaard. Gezien de natte omgeving is het organisch materiaal in deze structuren zeer goed bewaard.

Op basis van het onderzoek uit 2005 en 2007 werd door J. Moens een reconstructietekening opgesteld. Op basis van deze reconstructie dient het plangebied gelokaliseerd te worden ter hoogte van een toren en de kasteelmuur. Het zuidelijk deel van het terrein situeert zich ter hoogte van de kasteelgracht, het noordelijk deel situeert zich binnen de kasteelmuren.

Figuur 18: Het blootleggen van de torenfundering in 2007 (Bron: Ameels, V. 2007: p.33).

Figuur 19: Insnijding kasteelgracht (Bron: Ameels, V. 2007: p.36).

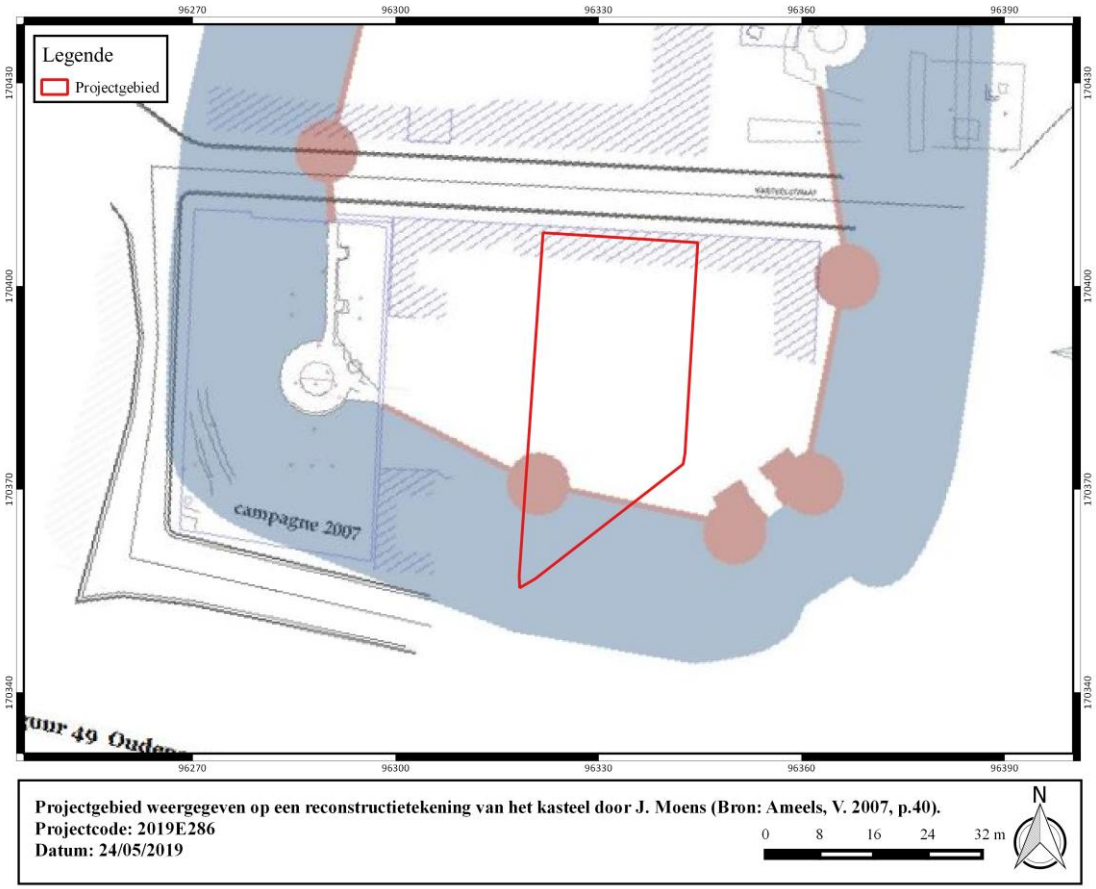

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op een reconstructietekening van het kasteel door J. Moens (Bron: Ameels, V. 2007, p.40).

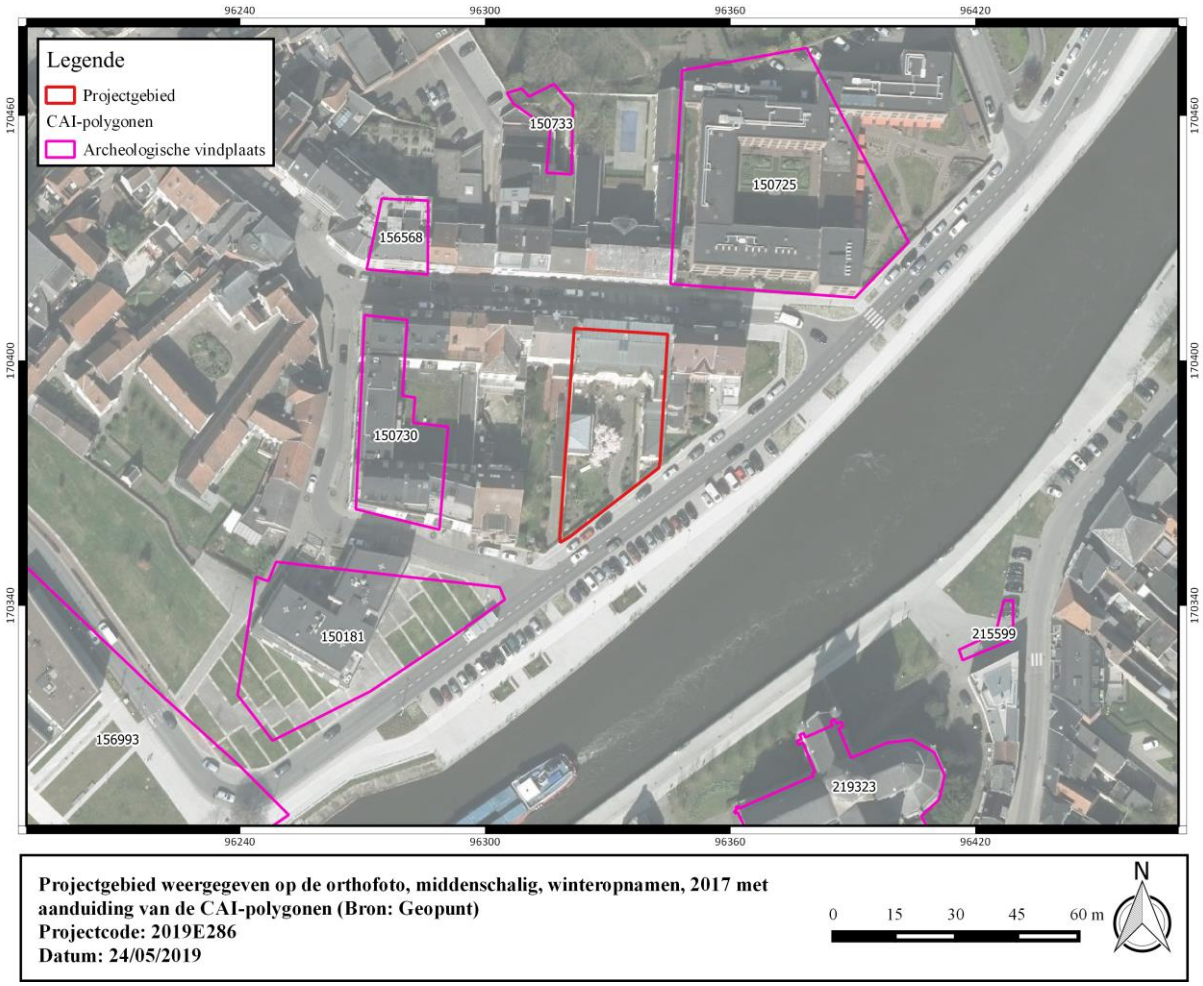

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 met aanduiding van de CAI-polygonen (Bron: Geopunt).

150181	Mechanische prospectie (2009); NK: 15 meter Nieuwe tijd: bewoningssporen 19e eeuw: muurresten van de vismijn Bron: Boncquet, T. & Bot, B. 2009: Oudenaarde - De Ham - Jan Zonder Vreeslaan Archeologisch vooronderzoek van 21 april tot 11 mei 2009,onuitgegeven rapport, Wyckaert bouwonderneming, pp. 14.
150725	Opgraving (1984, 2005); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Noordoostelijke funderingsopbouw van het kasteel (toren en deel muur): de basis bestond uit dicht tegen elkaar ingeslagen aangepunte houten stammetjes met daarop grote platen Doornikse kalksteen. In het vloerniveau van de kelder werden verschillende afvalpaketten gevonden, het oudste dateert adhv aardewerk uit 13de tot laatste kwart 14de eeuw. In de hoek van de torenfundering werd een stortkoker met stortgat gevonden. - De

	omliggende gracht werd ook aangesneden (ook tijdens proefsleuvenonderzoek 1984) 17e eeuw: Een tweede afvalpakket in de torenkelder dateert uit de 17de eeuw (vermoedelijk te linken aan de fase waarin de toren reeds in verregaand verval was). Bron: Ameels, V. 2006. Het kasteel in de Kasteelstraat in Oudenaarde: een verhaal van zes eeuwen In: Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed. Een nieuw perspectief voor erfgoedonderzoek, 38.
150730	Opgraving (2007); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: 4 grote houten palen (verspreid over het terrein). Late middeleeuwen: versterkt kasteel - de zuidwest-torenfundering en afsluitende muur van het kasteel werden vrijgelegd - een deel van de gracht werd ook aangesneden - 2 kuilen die te dateren zijn voor de bouw van het kasteel – een houten beerton Bron: Ameels V. 2014: Oudenaarde Kasteel, Intern rapport Onroerend Erfgoed, Brussel.
150733	Controle van werken (1996); NK: 15 meter Late middeleeuwen: een natuurstenen muur Melding door Dhr. De Wilde
156568	Opgraving (1996); NK: 15 meter Nieuwste tijd: Bakstenen afvalput die in verbinding stond met 3 rijhuizen. Bron: De Groote K., IAP Opgravingen en waarnemingen verricht door de Buitendienst Oost-Vlaanderen, tussen 1990 en 1999, uitgezonderd de abdijsite van Ename.
156993	Opgraving (2008); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Stadsmuur en stadsgracht - kort na de aanleg van de stadsmuur en –gracht oprichting van het Petegemhuus, een refuge van de abdij van Petegem. Een klein gebouwtje ten zuiden van het Petegemhuus behoort waarschijnlijk tot dezelfde periode - alleenstaande site met walgracht ‘Het Walleken’. 16e eeuw: Het Petegemhuus werd tijdens de 16de-18de eeuw uitgebreid tot het Apostolinnenklooster, bakstenen muren, trap. - 5 skeletten in de 16de-eeuwe vullingslagen van de stadsgracht Bron: Pede, R. & Klinkenborg S., 2011 Archeologisch onderzoek in een uithoek van de stad: Oudenaarde – De Ham. Resultaten van het archeologisch onderzoek gedurende maart-augustus 2008. Ename expertisecentrum vzw.

215599	Opgraving (2015); NK: 15 meter 16e eeuw: kademuur in baksteen met parement in Doornikse kalksteen. De oudste fase is te situeren in of na de eerste helft van de 16e eeuw. In de 18e eeuw worden er aanpassingen uitgevoerd o.a. door de aanleg van een watertrap, die later wordt omgebouwd tot beerput. Nieuwste tijd: resten van sluis Bron: De Maeyer W., Van Cauwenbergh S., Taelman E. Cherreté B. 2015: Oudenaarde Louise Mariekaai en J.J. Raepsaetplein. Archeologisch onderzoek, Solva Archeologie Rapport 31, Erpe-Mere.
219323	Opgraving (2016); NK: 15 meter Late middeleeuwen: kerk – verschillende vloerniveaus - 2 massieve muurstructuren in Doornikse kalksteen. Eén is met zekerheid aan een ouder kerkgebouw toe te schrijven. In de historische bronnen is er sprake van een eerste kerkgebouw te Pamele in 1110 Nieuwe tijd: resten van 13 menselijke begravingen, zeer ondiep, wat er op wijst dat het oorspronkelijke vloerniveau zo een 30 tot 40 cm hoger moet zijn geweest. De begravingen dateren op basis van de bijgiften uit de 16e tot 18e eeuw – resten van een klokkenoven. Bron: Bradt T. 2018: Archeologisch onderzoek in de Pamelekerk te Oudenaarde (O?Vl.), in Chantinne F. et al. (red.): Archaeologia Mediaevalis 41, 37-40.

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

1.4.2.3 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Historische stadsontwikkeling van Oudenaarde

De hiernavolgende historische beschrijving is gebaseerd op de studie *'Callebout, D., De Groote, K. & Ameels, V. 2012: Het ontstaan van de stad: een moeizaam verhaal. In: TRIO P., CASTELAIN R., VAN KERKHOVEN G. & DE SMET M. (red.), Tijd voor Oudenaarde, Museum Oudenaarde en de Vlaamse Ardennen, Oudenaarde, 17-32.'*

Hoofdrolspelers betreffende de vroegmiddeleeuwse stadsontwikkeling van Oudenaarde zijn de Schelde en twee domeinen die op beide oevers als opposanten tegenover elkaar geplaatst waren. Aan de linkeroever het Karolingische koningshof van Petegem en langs de rechteroever het Ottoonse marktgrafelijk centrum van Ename. Na het Verdrag van Verdun (843) kreeg de Schelde plots een politieke betekenis en vormde de stroom de grens tussen de bisdommen Kamerijk op de rechteroever en Noyon-Doornik op de linkeroevers en scheidde tevens West en Midden-Francia.

Op de linkeroever van de Schelde ontwikkelde zich tijdens de vroege middeleeuwen een domein dat rechtstreeks bezit was van Karel de Kale, namelijk Villa Pettinghem. Dit domein spreidde zich uit over het huidige Petegem, Oudenaarde en Eine. Het domein werd bestuurd vanuit een centraal hof in Petegem. In 1976 werd op de plaats die in Petegem bekendstaat als 'het Oud Kasteel' een Karolingisch koningshof opgegraven. Vanaf de 11de eeuw kam het bestuur in handen van de heren van Peteghem.

Ook aan de rechteroever van de Schelde lag een vroegmiddeleeuws domein, namelijk de Villa Iham, dat het gebied van het huidige Ename en Nederename omvatte.

Ename kon zich op korte termijn sterk ontwikkelen door o.a. de sterke stijging van de landbouwproductie in de 10de-11de eeuw. Door de stijgende productie kwam er een voedseloverschot waardoor bepaalde landbouwers zich konden toespitsen op meer gedifferentieerde activiteiten. Ook aan de westzijde van de Schelde zouden zich in deze periode de eerste marktgerichte activiteiten ontplooien. De plaats waar dit commercieel gebeuren georganiseerd zou worden was vanzelfsprekend van primordiaal belang. Er werd geopteerd voor een plaats buiten de vruchtbare zandleemgronden van het domein die niet voor landbouw in aanmerking kwam. Het betrof een verheven terrein dat tot de buitenbocht van de Schelde reikte, en waarvan de hoogte boven het alluvium bewoning toeliet. De aansluiting met de Schelde was van prioritair belang voor het transport van goederen en het innen van tolheffingen. De naam 'Oudenaarde' herinnert nog steeds aan de plaats die toen werd gekozen. (Aard betekent een verhevenheid bij een rivier).[3] De gunstige ligging van Oudenaarde aan de Schelde stimuleerde de handelsactiviteit en de ontwikkeling van een nederzetting op beide oevers tot een stedelijk gebied. Oudenaarde is ontstaan na de teloorgang van de vroegmiddeleeuwse *portus* Ename, als een nieuwe nederzetting stroomopwaarts op de Schelde, op de plaats waar de graaf van Vlaanderen tussen 1000 en 1030 een burcht had gebouwd. Het plangebied is gelegen ter hoogte van deze burcht.

[3] Callebout, De Groote, Ameels, 2012, p. 23.

Bij de uitbreiding van Oudenaarde werd de Grote Markt aangelegd. Er zijn geen historische gegevens gekend over de aanleg van de tweede stadsomwalling. Desalniettemin wordt ze wel vermeld in een verslag over de grote stadsbrand van 1279.[4]

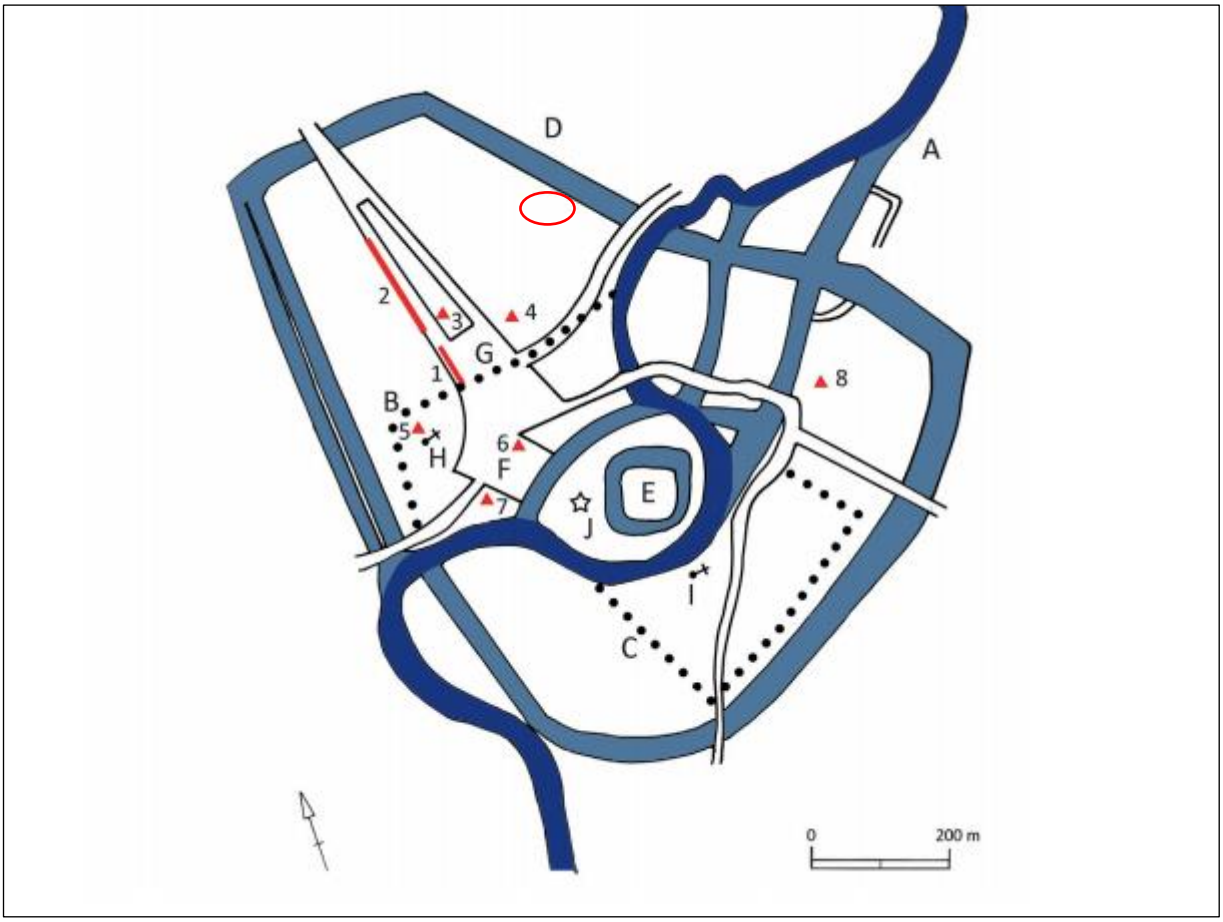

Figuur 22: Algemene situeringskaart van Oudenaarde naar Van Deventer, 16de eeuw , projectgebied bij benadering aangeduid met rode contour. (Bron: Callebout, D., De Groote, K. & Ameels, V., 2012, p.22.)

De oprichting van de burcht moet vermoedelijk gedateerd worden tussen 1000 en 1030, het jaar waar voor het eerst melding wordt gemaakt van de stad Oudenaarde. Allicht werd de burcht opgericht als uitvalsbasis voor een oostwaartse expansie van Boudewijn IV. Het middeleeuws kasteel van Pamele of de Borcht van Oudenaarde' werd in leen gegeven aan de Baron van Pamele, die tevens gouverneur en heer van Oudenaarde was. Andere historici stellen dat de burcht door de heren van Oudenaarde werd opgetrokken.[5]

In 1038 duikt Hugo, de oudst bekende heer van Oudenaarde, als eerste eigenaar van de burcht in de bronnen op. In 1064 wordt voor het eerst melding gemaakt van een '*turris Aldenardensis*' en in 1127 van een stenen toren. De 11e-eeuwse donjon werd in de 13de eeuw vervangen door een kasteel met uitspringende torens. Guillaume de Locquenghien, heer van Oudenaarde en baron van Pamele, liet de vervallen versterking vervangen door een nieuw kasteel in 1127. Cartografische bronnen, zij het van een latere periode, tonen aan dat het omwalde kasteel een onregelmatige achthoekige vorm had rondom een binnenplaats met op de noord-, west- en oosthoek ronde torens en in de weermuren ertussen nog eens kleinere torens. De toegang bestond uit een valbrug met een imposant poortgebouw dat geflankeerd was door ronde torens. P. Van Butsel stelt dat een deel van het kasteel uitbrandde in 1374, waarna het op een sierlijke

[4] Callebout, De Groote, Ameels, 2012, pp. 28-31
[5] Van Hoecke 2005: 44-45.

manier heropgebouwd werd.[6] Het uitzicht van de middeleeuwse stad werd in belangrijke mate bepaald door het religieuze leven. Sedert de 13de eeuw waren in de stad een groot aantal kloostergemeenschappen gevestigd. In de 13de eeuw werd - samen met een belfort en lakenhal - een groot rechthoekig marktplein aangelegd, waarop de voornaamste straten uitkwamen die naar de vroegere stadspoorten voeren. De kleine stad verrijkte aanzienlijk door een bloeiende lakennijverheid, tapijtindustrie en zilversmeedkunst.

In 1667 valt Lodewijk XIV Vlaanderen binnen. Frankrijk behoudt Oudenaarde ook na het Verdrag van Aken (1668) waarna Vauban de opdracht gaf om de versterkingen van Oudenaarde aan te passen. De gewijzigde stadsversterkingen zijn duidelijk waarneembaar op de historisch-cartografische bronnen. De Frans-Spaanse oorlog breekt opnieuw uit in 1683. Oudenaarde werd stevig getroffen door beschietingen en bombardementen. Meer dan de helft van de huizen en kerken werd in as gelegd.

Documenten betreffende herstellingen aan het kasteel uit het stadsarchief van Oudenaarde wijzen erop dat het kasteel in het derde kwart van de 17de eeuw nog steeds onderhouden werd.[7] Bij de beschieting van de stad door de Franse troepen van Lodewijk XIV werd het kasteel volledig afgebrand. Het Kasteel van Pamele werd gesloopt in 1782. De gronden van het kasteel werden verkaveld en opgekocht door particulieren. Dit blijkt uit een rekest van de Prins van Gavere om delen van het Oud kasteel van Pamele te mogen verkopen.[8] De Kasteelstraat werd dwars doorheen de versterking opgetrokken (1786) en werd in 1806 voor het eerst gekasseid.[9]

De ingerichte burgerhuizen met empiregevels getuigen van materiële welstand in de Franse en Hollandse periode. Karakteristiek voor deze periode zijn de bepleisterde neoclassicistische lijstgevels die werden opgetrokken voor 16de en 17de -eeuwse woningen. De stad kende een industriële opbloei in de 19de eeuw. Deze was gekenmerkt door een grote concentratie van kleine bedrijfjes en handelsnijverheid in de gehele oude stadskern. De grote bedrijven waren voornamelijk ingeplant aan de waterwegen.[10]

[6] Van Butsele, P., 1985: p.68
[7] Stadsarchief Oudenaarde, nr. 889.120.1.
[8] Stradsarchief Oudenaarde, nr. 889.144.
[9] Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Kasteelstraat, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/104593 (geraadpleegd op 9 november 2016).
[10] Agentschap Onroerend Erfgoed 2016*:* Oudenaarde, Inventaris Onroerend Erfgoed *[online]*, https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121247 *(geraadpleegd op 1 december 2016).*

1.4.2.4 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

Kaarten van de 16de tot de 18de eeuw geven een beeld van de omvang en het uitzicht van het Kasteel van Pamele. Het kasteel had, zoals gesteld, een onregelmatige achthoekige vorm rondom een binnenplaats met op de noord, west- en oosthoek ronde torens en in de weermuren ertussen nog eens kleinere torens. De toegang bestond uit een valbrug met een imposant poortgebouw dat geflankeerd was door ronde torens. Rondom het kasteel is een ringgracht gegraven. Het uitzicht van het kasteel vertoont over de verschillende cartografische bronnen veel gelijkenissen. Binnen het projectgebied situeert zich de kasteelmuur en mogelijk een deel van de eerste toren ten westen van het poortgebouw. Het noordelijk deel van het projectgebied ligt binnen de kasteelmuur, het zuidelijk deel is gelegen in de walgracht. De gegeorefereerde Ferrariskaart vertoont een foutmarge, waardoor de locatie van het projectgebied verkeerd op de kaart staat aangeduid.

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Deventerkaart, 1558 (Stadsarchief Oudenaarde)

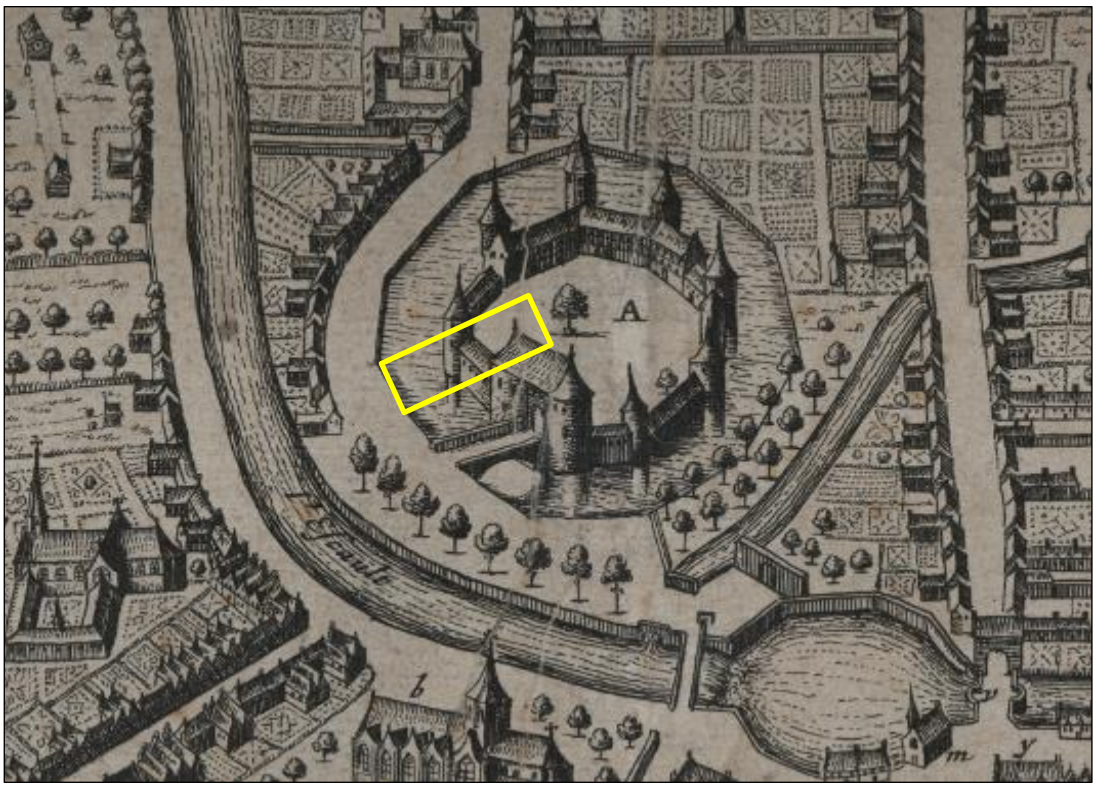

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, 1641 (Stadsarchief Oudenaarde).

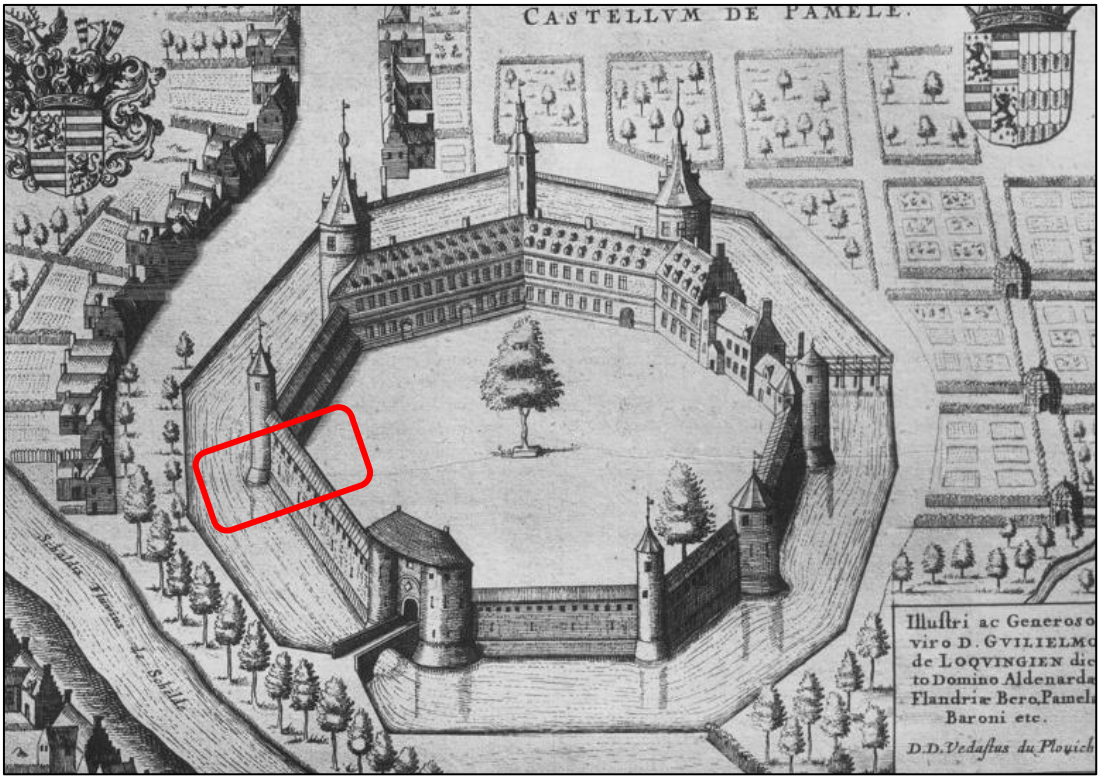

Figuur 25: Het Kasteel van Pamele, Vedastus Du Plouich, 1649 (Stadsarchief Oudenaarde)

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de maquette van Nicolas de Nézot, 1748-1752 (Stadsarchief Oudenaarde)

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

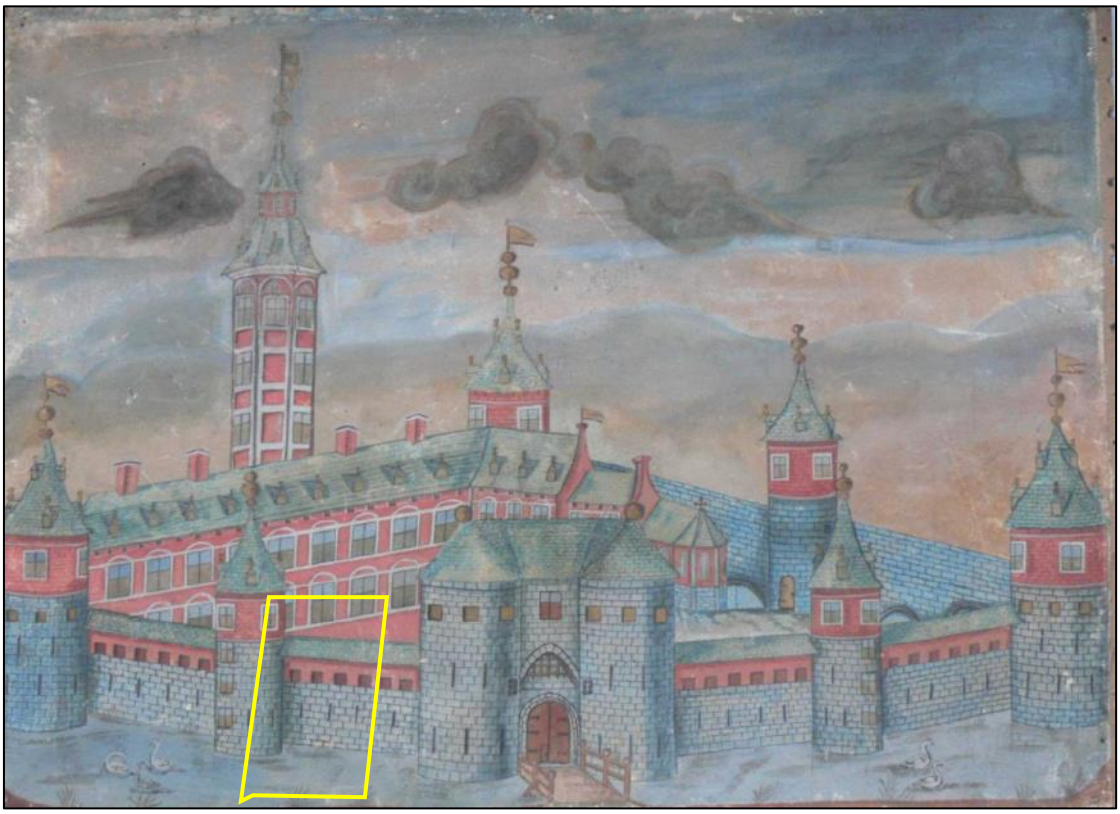

Figuur 28: Schets van het kasteel van Pamele (vermoedelijk 18de-eeuws).

Naar aanleiding van de verkaveling van het Kasteel van Pamele werd een kadastraal plan opgemaakt. Het plan toont niet enkel de nieuwe percelen, maar tevens de plattegrond van het voormalige kasteel. Op het plan is duidelijk te zien dat de Kasteelstraat het voormalige kasteelcomplex doorkruist. Langsheen de voormalige burcht van het kasteel werd de weg 'Achterburg' aangelegd. Een kasteelmuur dwarst het projectgebied. Aan de westzijde situeert zich één van de torens.

Op de kaart van Desmares en de Atlas der Buurtwegen is er bebouwing zichtbaar binnen het projectgebied. Deze bebouwing concentreert zich aan de straatzijden van de Kasteelstraat en de Achterburg. De gronden werden na verkaveling opgekocht in 1787 door verschillende particulieren, zoals blijkt uit het Huisgeldboek van de stad.

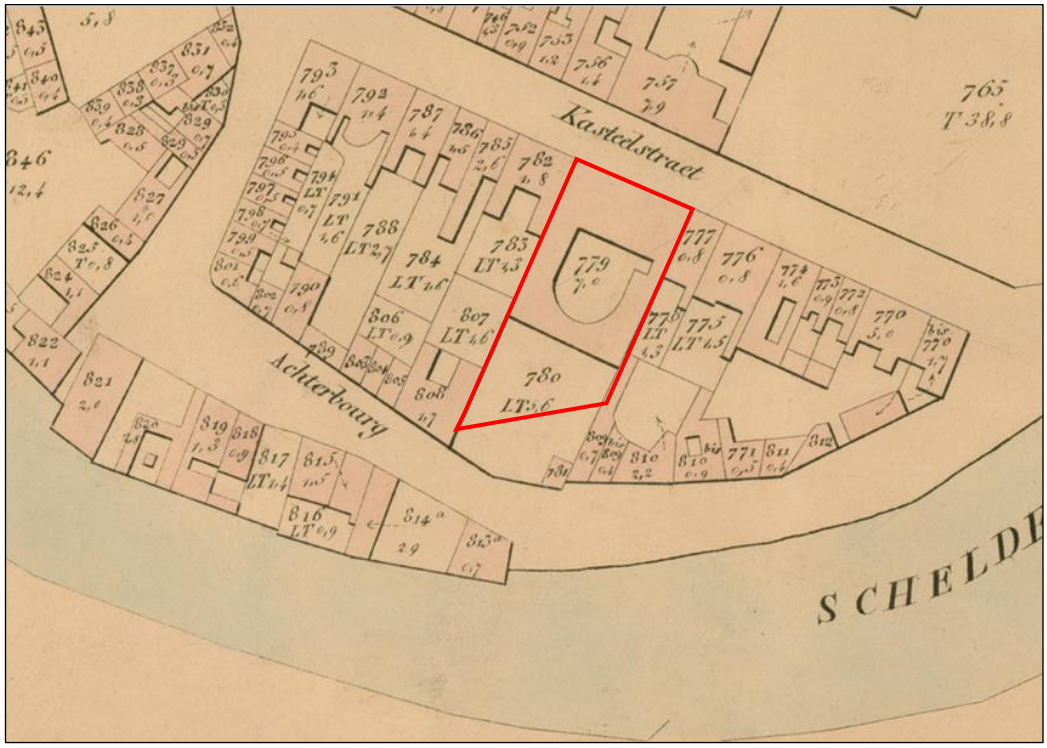

Figuur 29: Projectgebied weergegeven op het plan van Desmares, 1820 (Stadsarchief Oudenaarde).

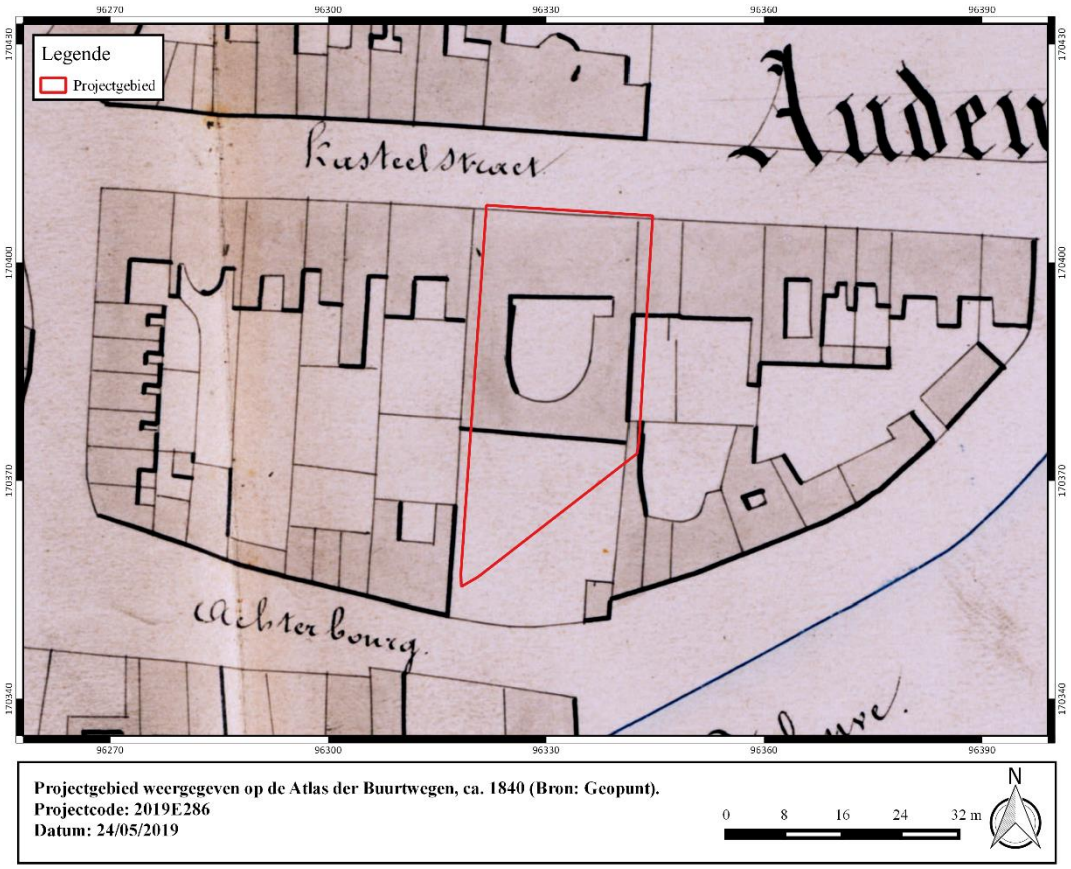

Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

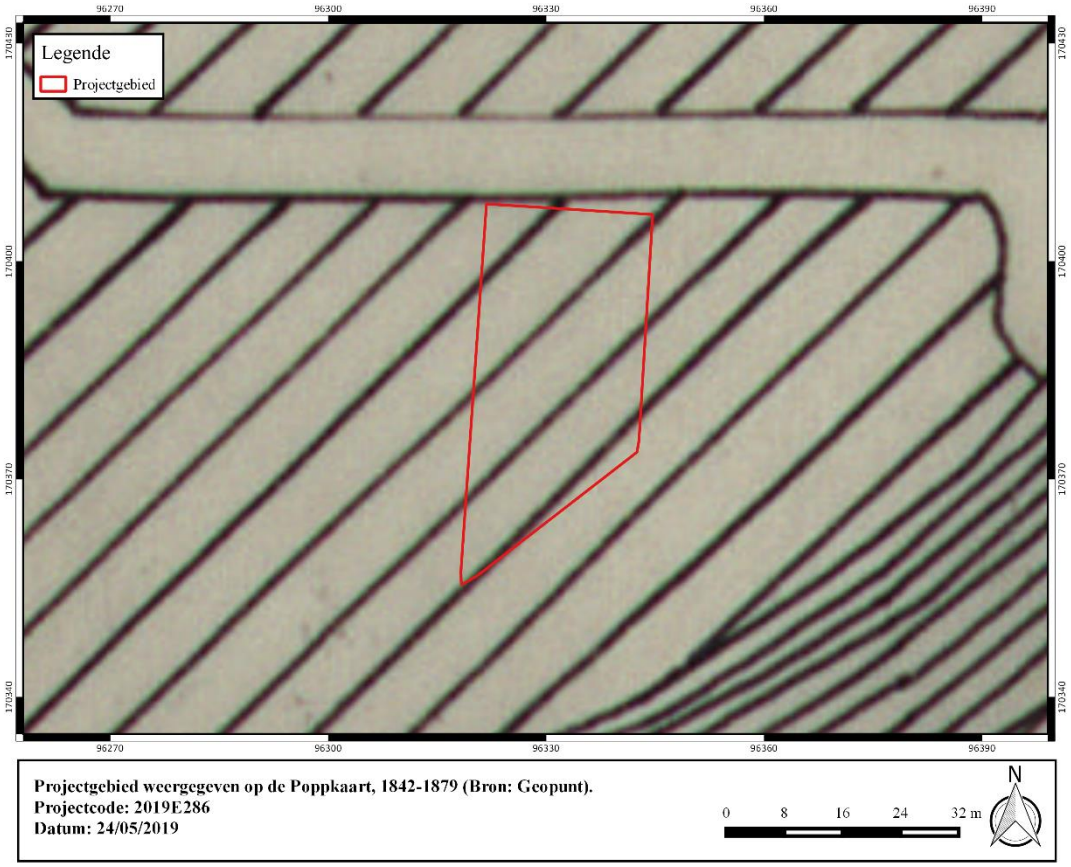

Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

1.4.2.5 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. De orthofoto van 1971 heeft een beperkte zichtbaarheid, maar reeds op de luchtopname van 1979-1990 is de huidige toestand waar te nemen.

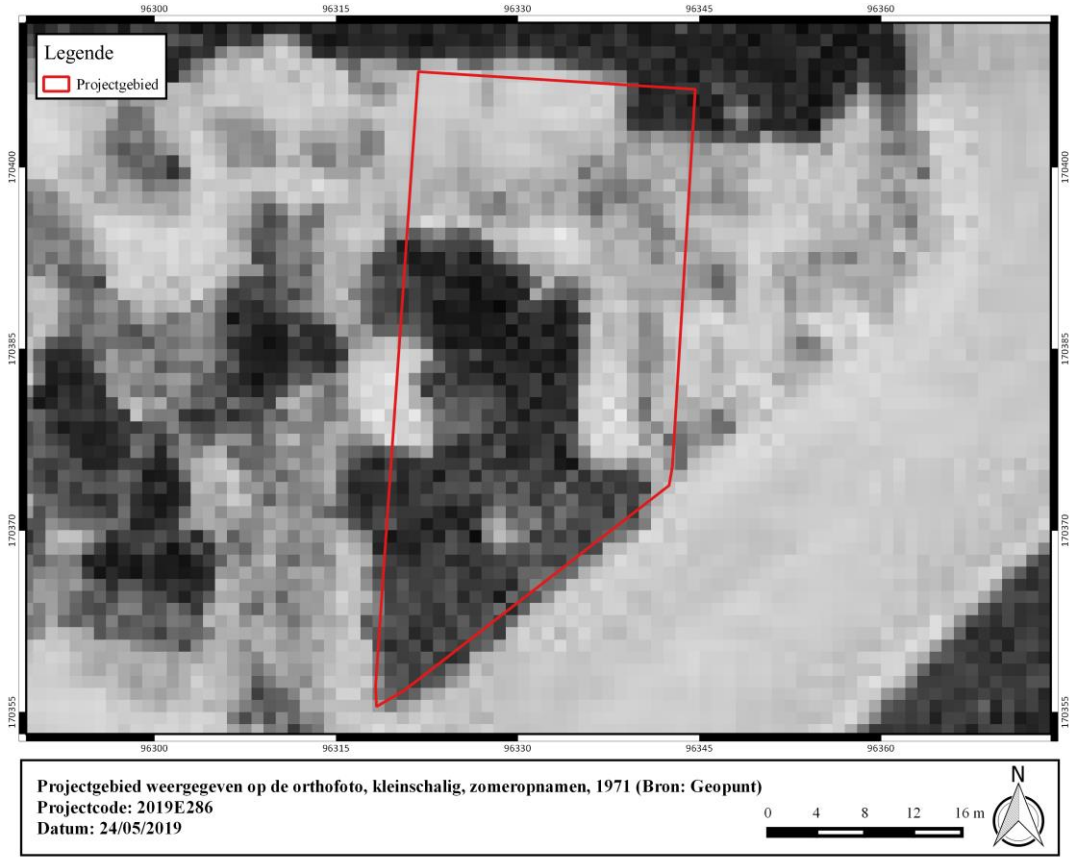

Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 33: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 34: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 35: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 36: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m2 of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m2 of meer bedraagt. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 990 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Oudenaarde. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt.

Het projectgebied is gelegen te Oudenaarde, in het zuiden van de provincie Oost-Vlaanderen. Het terrein grens ten noorden aan de Kasteelstraat en ten zuiden aan de Margaretha van Parmastraat. Precies ten zuiden van het plangebied stroomt de Bovenschelde. De stadskern (Markt) van Oudenaarde situeert zich ca. 300 meter ten noorden.

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw appartementencomplex aan de Kasteelstraat te Oudenaarde. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 990 m². Van deze oppervlakte blijft ca. 535 m² integraal behouden. De bodemingreep heeft aldus betrekking op een zone van 455 m². Vooreerst plant de opdrachtgever de sloop van een deel van het bestaande gebouwenbestand. De totale oppervlakte van de te slopen structuren bedraagt ca. 64 m². Deze gebouwen zijn op heden niet onderkelderd. Na de sloop van dit deel van het gebouwenbestand gaat de opdrachtgever over tot de inrichting van twee nieuwe appartementsgebouwen.

Op basis van reeds uitgevoerd archeologisch onderzoek en de historisch-cartografische bronnen is het terrein gelegen ter hoogte van het Kasteel van Pamele. De oprichting van de burcht moet vermoedelijk gedateerd worden tussen 1000 en 1030, het jaar waar voor het eerst melding wordt gemaakt van de stad Oudenaarde. Allicht werd de burcht opgericht als uitvalsbasis voor een oostwaartse expansie van Boudewijn IV. Het kasteel had een onregelmatige achthoekige vorm rondom een binnenplaats met op de noord, west- en oosthoek ronde torens en in de weermuren ertussen nog eens kleinere torens. De toegang bestond uit een valbrug met een imposant poortgebouw dat geflankeerd was door ronde torens. Rondom het kasteel was een ringgracht gegraven. Binnen het projectgebied situeert zich de kasteelmuur en mogelijk een deel van de eerste toren ten westen van het poortgebouw. Het noordelijk deel van het projectgebied ligt binnen de kasteelmuur, het zuidelijk deel is gelegen in de walgracht.

Op basis van de bureaustudie blijkt een zeer hoge archeologische verwachting ter hoogte van het plangebied. Bijgevolg dringen verdere onderzoeksdaden zich op.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Stadsarchief Oudenaarde

AMEELS V. 2014, *Intern rapport Oudenaarde – Kasteel*, Brussel.

Van Hoecke, K. 2005: Het ontstaan van Oudenaerde *in 'het licht van Laat-Middeleeuwse bronnen, in Handelingen van de geschied-en oudheidkundige Kring van Oudenaarde'*, 45-46.

Van Butsele, P., 1985: *De heren van Pamele – Oudenaarde*, In Gedenkboek 750 jaar Pamelekerk Oudenaarde 1235-1985, Oudenaarde 55-86

VAN RANST, E. & SYS, C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*. Universiteit Gent.